



www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140

Research Article / Araştırma Makalesi



ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

An Examination of the Professional Prestige of Teaching Based on Citizens' Views*

Öğretmenlik Meslek Saygınlığının Yurttaş Görüşleri Temelinde İncelenmesi

İlhan Karahan**

Abstract: In recent years, changes in the social prestige of the teaching profession have attracted increasing attention across various academic fields, particularly educational sociology and policy studies. However, a review of the existing literature reveals that these discussions have largely been conducted through teachers' subjective experiences and perceptions of the profession, while the perspectives of other segments of society—especially citizens—have received limited attention. Aiming to address this significant gap in the literature, this study evaluates the prestige of the teaching profession from the perspective of citizens. By focusing on social perceptions, the research offers an original and meaningful contribution to the literature by examining the contemporary position of the teaching profession within a multidimensional framework. Specifically, the study investigates, in light of citizens' views, how transformations in the social structure, the economy, and the education system since the 1980s have influenced teachers' roles and professional status. In this context, it explores whether the status of the teaching profession has declined, whether the importance attributed to the profession has diminished compared with the past, and how teachers' engagement in additional jobs outside their profession affects their professional prestige. A quantitative research design was employed, and data were collected through face-to-face administration of a 31-item questionnaire to 520 citizens residing in the province of Sivas. The collected data were analyzed using the SPSS statistical software package. The findings indicate that the social prestige of the teaching profession has declined significantly compared with previous periods. The primary factors contributing to this decline include the increasing prevalence of teachers employed under different employment statuses, the growing number of unappointed teachers, and the increasing pressure exerted by parents on teachers. Based on these findings, the study offers several recommendations for strengthening the prestige of the teaching profession. It concludes that improving teachers' economic conditions and employment rights, while preserving the public character of the profession, would have significant positive implications for the future of teaching.

Keywords: Profession; Professional Status; Teaching Profession; Prestige of the Teaching Profession; Education.

* The necessary ethical approval was obtained from the Cumhuriyet University Social Sciences Research Proposal Ethics Review Board at its meeting held on December 25, 2023, under decision number 2023/21. *Gerekli etik onaylar, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu'ndan 25/12/2023 tarihli toplantısında alınan 2023/21 karar numarasıyla alınmıştır.*

** Dr., National Education Academy

Dr., Milli Eğitim Akademisi

ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0565-089X>

ikarahan40@gmail.com

Cite as/ Atıf: Karahan, İ. (2026). An examination of the professional prestige of teaching based on citizens' views / Öğretmenlik meslek saygınlığının yurttaş görüşleri temelinde incelenmesi. *Turkish Studies*, 21(Ö1), 2107-2158. [Special Issue Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer]. Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.89215>

Received/Geliş: 02 January/Ocak 2026

Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software



Öz: Son yıllarda öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığında meydana gelen değişim, eğitim sosyolojisi ve politika çalışmaları başta olmak üzere çeşitli akademik alanlarda giderek artan bir ilgiyle ele alınmaktadır. Ancak mevcut literatür incelendiğinde, bu tartışmaların ağırlıklı olarak öğretmenlerin öznel deneyimleri ve mesleğe ilişkin algıları üzerinden yürütüldüğü; toplumun diğer kesimlerinin, özellikle de yurttaşların bakış açılarının sınırlı düzeyde incelendiği görülmektedir. Bu çalışma, öğretmenlik mesleğinin saygınlığını yurttaş perspektifinden değerlendirmeyi amaçlayarak literatürdeki bu önemli boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Toplumsal algıyı merkeze alan yaklaşımla araştırma, öğretmenlik mesleğinin güncel konumunu çok boyutlu bir çerçevede ele alan özgün ve nitelikli bir katkı sunma potansiyeline sahiptir. Araştırmada, 1980 sonrası dönemde toplumsal yapı, ekonomi ve eğitim sisteminde yaşanan dönüşümlerin öğretmenlerin rolleri ve mesleki statüleri üzerindeki etkileri yurttaşların görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Bu bağlamda, öğretmenlik mesleğinin statüsünde bir gerileme yaşanıp yaşanmadığı, geçmişe kıyasla mesleğe verilen önemin azalıp azalmadığı ve öğretmenlerin meslekleri dışında ek işlerle uğraşmalarının mesleki saygınlık üzerindeki etkileri problem alanı çerçevesinde ele alınmıştır. Nicel araştırma yöntemine dayalı tarama modeli benimsenmiş; Sivas ilinde yaşayan 520 yurttaş, 31 maddeden oluşan anket formu yüz yüze uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS paket programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Bulgular, öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığının geçmiş dönemlere kıyasla belirgin biçimde azaldığını göstermektedir. Bu azalmanın nedenleri arasında farklı istihdam statülerinde çalışan öğretmenlerin yaygınlaşması, atanamayan öğretmen sayısındaki artış ve velilerin öğretmenler üzerindeki artan baskısı öne çıkmaktadır. Çalışmada ayrıca, öğretmenlik mesleğinin saygınlığını güçlendirmeye yönelik çeşitli öneriler geliştirilmiş; öğretmenlerin ekonomik ve özlük haklarının iyileştirilmesi ile mesleğin kamusal niteliğinin korunmasının, öğretmenliğin geleceği açısından belirleyici ve olumlu etkiler yaratacağı vurgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Mesleki Statü, Öğretmenlik Mesleği, Öğretmenlik Mesleğinin İtibarı, Eğitim.

Structured Abstract:**Purpose:**

The primary aim of this study is to examine changes in the professional prestige of teachers from the perspective of citizens living in the province of Sivas and to identify the underlying reasons for these changes. Professions cannot be considered independently of social relations, as social phenomena such as education, the economy, urbanization, and social stratification are closely intertwined with occupational structures. Particularly in post-industrial information societies, the rapid transformation of economic systems has made the analysis of the social meaning and value of professions increasingly important. Consequently, studies interpreting socio-economic change through the lens of professions have become more prevalent in the literature (Sunar, 2020).

Neoliberal policies have also led to profound transformations in the teaching profession, which has traditionally possessed a strong public-service character. Educational reforms implemented within the framework of neoliberalism have largely focused on aligning curricula, employment policies, and administrative and financial structures with market dynamics. This approach conceptualizes education as a private investment domain and legitimizes the commodification of both educational services and teachers' labor. Furthermore, it has facilitated the spread of market-oriented principles throughout all areas of education, including school administration, leading to the emergence of a management model commonly referred to as *new managerialism* (Ertürk, 2018).

Policy approaches shaped around concepts such as *new managerialism* and *customer satisfaction* have, over time, contributed to a decline in the social prestige of the teaching profession. Understanding the factors underlying this decline is important not only for explaining changes in the profession's status but also for analyzing broader structural transformations in education systems. Although a substantial body of literature has examined the social prestige of the teaching profession, most studies have focused on teachers' subjective experiences and perceptions. In contrast, the perspectives of other segments of society, particularly citizens, have received relatively little scholarly attention. This study seeks to address this gap by examining the prestige of the teaching profession from the perspective of citizens.

Method:

This study employed a descriptive survey design. Descriptive survey research involves collecting and analyzing individuals' opinions and attitudes regarding a particular phenomenon in order to describe it as it exists (Aypay et al., 2011, p. 59). The study population consisted of citizens residing in the province of Sivas. Data were collected through a 31-item questionnaire.

Data collection was conducted between February 26 and March 27, 2024. Participants were selected through random sampling and included parents of students as well as individuals employed in various occupational sectors. Participation was voluntary, and the questionnaires were administered face-to-face. The data were analyzed using IBM SPSS Statistics for Windows (Version 25.0). Descriptive statistical techniques, including frequencies, percentages, means, and standard deviations, were employed in the analysis.

Results:

The findings reveal that a substantial majority of participants (76.9%) agreed that the social prestige of teachers has declined over time. In contrast, 13.0% disagreed with this statement, while 10.2% remained undecided. These findings indicate a widespread perception that the teaching profession has experienced a significant loss of social prestige.

Similarly, 63.9% of respondents believed that the professional status of teaching has declined compared with the past, whereas 17.9% disagreed and 18.1% were undecided. Overall, the results suggest that society perceives a continuing downward trend in the professional status of teachers.

The findings also demonstrate a notable shift in the perceptions of both students and parents toward teachers. According to the participants, 76.5% believed that students attach less importance to teachers than in the past, while this proportion was 55.0% for parents. These results indicate that the decline in respect toward teachers is perceived to be more pronounced among students than among parents.

The overall findings suggest that the prestige of the teaching profession has steadily declined. Globalization-driven social and economic transformations have negatively affected many professions, with teaching being among the most significantly impacted. The decline in the social prestige of teaching appears to stem from several interrelated factors, including frequent changes in recruitment requirements, interview-based teacher appointments, and the large number of unappointed teacher candidates, all of which create uncertainty regarding the future of the profession.

In addition, inequalities in employment conditions and democratic rights among teachers working under different contractual arrangements weaken the profession's social standing. The widespread practice of employing *paid teachers* (ücretli öğretmenlik), often criticized by the public as a form of labor exploitation, further reinforces negative perceptions. Participants also identified the gradual erosion of teachers' professional autonomy as another important factor contributing to the decline in occupational prestige.

Conclusion:

This study makes several important contributions to the existing literature. First, it provides current quantitative evidence demonstrating the decline in the social prestige of the teaching profession, thereby offering empirical support for an issue that has often been discussed primarily in qualitative terms. Second, it explains the decline in prestige not only through perceptual factors but also by examining broader structural, institutional, and socio-economic determinants. Third, by comparing perceptions related to different social actors—particularly students and parents—the study provides a more comprehensive understanding of the contemporary social standing of the teaching profession.

The study differs from previous research in three important respects: it focuses on citizens rather than teachers as the primary source of data, presents up-to-date quantitative evidence regarding societal perceptions, and adopts an actor-based analytical framework for examining differences in public opinion. In this respect, it offers a novel perspective for understanding and evaluating the changing social status and prestige of the teaching profession.

Keywords: Profession; Professional Status; Teaching Profession; Prestige of the Teaching Profession; Education.

ملخص منظم:

الهدف:

يهدف هذا البحث أساساً إلى دراسة التغيرات التي طرأت على المكانة المهنية للمعلمين من منظور المواطنين المقيمين في ولاية سيواس، والكشف عن الأسباب الكامنة وراء هذه التغيرات. ولا يمكن النظر إلى المهن بمعزل عن العلاقات الاجتماعية، إذ ترتبط الظواهر الاجتماعية، مثل التعليم والاقتصاد والتحضر والتدرج الاجتماعي، ارتباطاً وثيقاً بالبنى المهنية. وعلى وجه الخصوص أدى التحول السريع في الأنظمة الاقتصادية في مجتمعات المعلومات ما بعد الصناعية إلى زيادة أهمية تحليل المعنى والقيمة الاجتماعية للمهن. ولذلك، أصبحت الدراسات التي تفسر التحولات الاجتماعية والاقتصادية من خلال منظور المهن أكثر حضوراً (Sunar, 2020) في الأدبيات العلمية.

كما أدت السياسات النيوليبرالية إلى إحداث تحولات عميقة في مهنة التدريس، التي اتسمت تقليدياً بطابعها الخدمي العام، فقد ركزت الإصلاحات التعليمية المنفذة في إطار النيوليبرالية بصورة كبيرة على مواءمة المناهج الدراسية، وسياسات التوظيف والهياكل الإدارية والمالية مع ديناميكيات السوق. ويُنظر في هذا السياق إلى التعليم بوصفه مجالاً للاستثمار الخاص، الأمر الذي أضفى الشرعية على تسليع الخدمات التعليمية وعمل المعلمين معاً. وإضافة إلى ذلك، أسهم هذا التوجه في انتشار المبادئ السوقية في جميع مجالات التعليم، بما في ذلك إدارة المدارس، مما أدى إلى ظهور نموذج إداري يُعرف عادةً بالإدارة العامة الجديدة.

وقد أسهمت السياسات التي تشكلت حول مفاهيم مثل الإدارة العامة الجديدة ورضا العملاء، مع مرور الوقت، في تراجع المكانة الاجتماعية لمهنة التدريس. ويُعد فهم العوامل الكامنة وراء هذا التراجع أمراً مهماً، ليس فقط لتفسير التغيرات التي طرأت على مكانة المهنة، وإنما أيضاً لتحليل التحولات البنوية الأوسع التي شهدتها النظم التعليمية. وعلى الرغم من وجود أدبيات علمية، واسعة تناولت المكانة الاجتماعية لمهنة التدريس، فإن معظم الدراسات ركزت على الخبرات الذاتية وتصورات المعلمين أنفسهم في حين لم تحظ وجهات نظر الفئات الأخرى من المجتمع، ولا سيما المواطنين، بالاهتمام العلمي الكافي. ومن ثم، يسعى هذا البحث إلى سد هذه الفجوة من خلال دراسة مكانة مهنة التدريس من منظور المواطنين.

المنهج:

اعتمدت الدراسة المنهج الوصفي القائم على المسح. ويقوم هذا المنهج على جمع آراء الأفراد واتجاهاتهم وتحليلها بشأن ظاهرة

وتكوّن مجتمع الدراسة من المواطنين المقيمين في (وأخرون، 2011، ص. 59 Aypay) معينة بهدف وصفها كما هي في الواقع ولاية سيواس، وجمعت البيانات باستخدام استبانة مكونة من (31) بنداً

أجريت عملية جمع البيانات خلال الفترة الممتدة من 26 فبراير إلى 27 مارس 2024. واختير المشاركون بطريقة العينة العشوائية، وشملوا أولياء أمور الطلبة وأفراداً يعملون في قطاعات مهنية مختلفة. وكانت المشاركة طوعية، وطُبقت الاستبانات من (الإصدار 25.0)، مع IBM SPSS Statistics for Windows خلال المقابلات المباشرة. وُحُلّت البيانات باستخدام برنامج توظيف الأساليب الإحصائية الوصفية، بما في ذلك التكرارات، والنسب المئوية، والمتوسطات الحسابية، والانحرافات المعيارية

النتائج:

أظهرت النتائج أن أغلبية كبيرة من المشاركين (76.9%) يرون أن المكانة الاجتماعية للمعلمين قد تراجعت مع مرور الوقت، في حين عارض هذا الرأي (13.0%) من المشاركين، بينما بقي (10.2%) منهم دون موقف محدد. وتشير هذه النتائج إلى وجود تصور مجتمعي واسع بأن مهنة التدريس شهدت انخفاضاً ملحوظاً في مكانتها الاجتماعية

وبالمثل، رأى (63.9%) من المشاركين أن المكانة المهنية لمهنة التدريس قد تراجعت مقارنة بالماضي، في حين لم يوافق على ذلك (17.9%)، وبقي (18.1%) غير متأكدين. وتشير النتائج بوجه عام إلى أن المجتمع ينظر إلى مكانة المعلمين المهنية بوصفها تشهد اتجاهاً مستمراً نحو التراجع

كما أظهرت النتائج حدوث تغير ملحوظ في نظرة كل من الطلبة وأولياء الأمور إلى المعلمين. فقد أفاد (76.5%) من المشاركين بأن الطلبة أصبحوا يولون المعلمين أهمية أقل مما كان عليه الحال في الماضي، بينما بلغت هذه النسبة (55.0%) فيما يتعلق بأولياء الأمور. وتشير هذه النتائج إلى أن تراجع الاحترام تجاه المعلمين يُنظر إليه على أنه أكثر وضوحاً بين الطلبة مقارنة بأولياء الأمور

وتشير النتائج العامة إلى أن المكانة الاجتماعية لمهنة التدريس تشهد تراجعاً مستمراً. وقد أثرت التحولات الاجتماعية والاقتصادية الناجمة عن العولمة سلّياً في العديد من المهن، وكانت مهنة التدريس من أكثرها تأثراً. ويبدو أن هذا التراجع يعود إلى مجموعة من العوامل المترابطة، من أبرزها التغيرات المتكررة في شروط التعيين، واعتماد المقابلات الشخصية في توظيف المعلمين، والعدد الكبير من خريجي كليات التربية غير المعيّنين، وهي عوامل تؤدي جميعها إلى خلق حالة من عدم اليقين بشأن مستقبل المهنة

وإضافة إلى ذلك، فإن أوجه التفاوت في ظروف العمل والحقوق الديمقراطية بين المعلمين العاملين وفق أنماط تعاقدية الذي كثيراً (Ücretli Öğretmenlik) مختلفة تُضعف المكانة الاجتماعية للمهنة. كما أن الانتشار الواسع لنظام المعلمين بالأجر ما يُنتقد في الرأي العام باعتباره شكلاً من أشكال استغلال العمل، يعزز التصورات السلبية تجاه المهنة. كذلك، أشار المشاركون إلى أن التآكل التدريجي للاستقلالية المهنية للمعلمين يُعد عاملاً مهماً آخر يسهم في انخفاض المكانة المهنية

الخاتمة:

يقدم هذا البحث عدة إسهامات مهمة للأدبيات العلمية. أولاً، يوفر أدلة كمية حديثة تثبت تراجع المكانة الاجتماعية لمهنة التدريس بما يقدم دعماً تجريبياً لقضية طُرحت في الغالب ضمن الدراسات النوعية. ثانياً، يفسر هذا التراجع ليس من خلال العوامل الإدراكية فحسب، بل أيضاً عبر تحليل المحددات البنوية والمؤسسية والاجتماعية والاقتصادية الأوسع. ثالثاً، ومن خلال مقارنة التصورات المتعلقة بمختلف الفاعلين الاجتماعيين، ولا سيما الطلبة وأولياء الأمور، يقدم البحث فهماً أكثر شمولاً للمكانة الاجتماعية الراهنة لمهنة التدريس

ويختلف هذا البحث عن الدراسات السابقة في ثلاثة جوانب رئيسية؛ إذ يعتمد المواطنون، وليس المعلمين، بوصفهم المصدر الرئيس للبيانات، ويقدم أدلة كمية حديثة بشأن التصورات المجتمعية، ويتبنى إطاراً تحليلياً قائماً على الفاعلين لفحص الاختلافات في الرأي العام. ومن هذا المنطلق، يقدم منظوراً جديداً لفهم وتقييم التحولات التي تشهدها المكانة الاجتماعية والهيبة المهنية لمهنة التدريس

الكلمات المفتاحية: المهنة؛ المكانة المهنية؛ مهنة التدريس؛ مكانة مهنة التدريس؛ التعليم

Résumé Structuré:

Objectif:

La présente étude a pour objectif principal d'examiner l'évolution du prestige professionnel des enseignants du point de vue des citoyens résidant dans la province de Sivas, ainsi que d'identifier les facteurs sous-jacents à cette évolution. Les professions ne peuvent être appréhendées indépendamment des rapports sociaux, dans la mesure où des phénomènes tels que l'éducation, l'économie, l'urbanisation et la stratification sociale sont étroitement liés aux structures professionnelles. Plus particulièrement, dans les sociétés post-industrielles fondées sur l'information, les transformations rapides des systèmes économiques ont considérablement renforcé l'importance de l'analyse de la signification et de la valeur sociales des professions. En conséquence, les travaux interprétant les mutations socio-économiques à travers le prisme des professions occupent désormais une place croissante dans la littérature scientifique (Sunar, 2020).

Les politiques néolibérales ont également profondément transformé la profession enseignante, historiquement caractérisée par une forte vocation de service public. Les réformes éducatives mises en œuvre dans le cadre du néolibéralisme se sont principalement attachées à aligner les programmes d'enseignement, les politiques de recrutement ainsi que les structures administratives et financières sur les logiques du marché. Cette approche conçoit l'éducation comme un domaine d'investissement privé et légitime la marchandisation tant des services éducatifs que du travail enseignant. En outre, elle a favorisé la diffusion des principes marchands à l'ensemble du système éducatif, y compris dans la gouvernance des établissements scolaires, conduisant ainsi à l'émergence d'un modèle de gestion communément désigné sous le terme de **nouveau management public** (*new managerialism*) (Ertürk, 2018).

Les orientations politiques fondées sur des notions telles que le nouveau management public et la satisfaction du client ont progressivement contribué à l'érosion du prestige social de la profession enseignante. L'identification des facteurs expliquant ce déclin revêt une importance particulière, non seulement pour comprendre l'évolution du statut de la profession, mais également pour analyser les transformations structurelles plus larges affectant les systèmes éducatifs. Bien qu'un corpus scientifique substantiel se soit intéressé au prestige social de la profession enseignante, la majorité des recherches se sont concentrées sur les expériences et perceptions subjectives des enseignants. En revanche, les points de vue des autres composantes de la société, notamment ceux des citoyens, demeurent relativement peu explorés. Cette étude vise ainsi à combler cette lacune en analysant le prestige de la profession enseignante à partir de la perception des citoyens.

Méthodologie:

Cette recherche repose sur un modèle d'enquête descriptive. Les études descriptives consistent à recueillir et à analyser les opinions ainsi que les attitudes des individus à l'égard d'un phénomène donné afin de le décrire tel qu'il se manifeste dans la réalité (Aypay *et al.*, 2011, p. 59). La population de l'étude est constituée des citoyens résidant dans la province de Sivas. Les données ont été recueillies au moyen d'un questionnaire comprenant 31 items.

La collecte des données s'est déroulée entre le 26 février et le 27 mars 2024. Les participants ont été sélectionnés selon une méthode d'échantillonnage aléatoire et comprenaient aussi bien des parents d'élèves que des personnes exerçant diverses professions. La participation était volontaire et les questionnaires ont été administrés en face à face. Les données ont été analysées à l'aide du logiciel **IBM SPSS Statistics for Windows** (version 25.0). Les analyses reposent sur des statistiques descriptives comprenant les fréquences, les pourcentages, les moyennes arithmétiques et les écarts-types.

Résultats:

Les résultats montrent qu'une large majorité des participants (76,9 %) estime que le prestige social des enseignants s'est dégradé au fil du temps. À l'inverse, 13,0 % ne partagent pas cette opinion, tandis que 10,2 % demeurent indécis. Ces résultats mettent en évidence une perception largement répandue selon laquelle la profession enseignante a subi une perte significative de prestige social.

De manière similaire, 63,9 % des répondants considèrent que le statut professionnel des enseignants s'est détérioré par rapport au passé, contre 17,9 % qui expriment une opinion contraire et 18,1 % qui restent sans avis. Dans l'ensemble, ces résultats révèlent que la société perçoit une tendance persistante au déclin du statut professionnel des enseignants.

Les résultats mettent également en évidence une évolution notable des perceptions des élèves et des parents à l'égard des enseignants. Selon les participants, 76,5 % estiment que les élèves accordent aujourd'hui moins d'importance aux enseignants qu'auparavant, tandis que cette proportion s'élève à 55,0 % en ce qui concerne les parents. Ces données suggèrent que la diminution du respect envers les enseignants est perçue comme plus marquée chez les élèves que chez les parents.

Dans leur ensemble, les résultats indiquent que le prestige de la profession enseignante connaît une érosion continue. Les transformations sociales et économiques induites par la mondialisation ont affecté négativement de nombreuses professions, la profession enseignante figurant parmi les plus touchées. Ce recul du prestige social semble résulter de plusieurs facteurs interdépendants, notamment les modifications fréquentes des critères de recrutement, le recours aux entretiens dans les procédures de nomination des enseignants ainsi que le nombre élevé de diplômés des facultés d'éducation demeurant sans affectation, autant d'éléments générant une forte incertitude quant à l'avenir de la profession.

Par ailleurs, les disparités en matière de conditions d'emploi et de droits entre les enseignants relevant de différents statuts contractuels contribuent à fragiliser la position sociale de la profession. Le recours largement répandu aux **enseignants rémunérés à l'heure** (*ücretli öğretmenlik*), souvent perçu dans l'opinion publique comme une forme d'exploitation du travail, renforce également les représentations négatives associées à la profession. Les participants soulignent enfin que l'érosion progressive de l'autonomie professionnelle des enseignants constitue un autre facteur majeur expliquant la diminution de leur prestige professionnel.

Conclusion:

Cette étude apporte plusieurs contributions importantes à la littérature scientifique. Premièrement, elle fournit des données quantitatives récentes attestant du déclin du prestige social de la profession enseignante, apportant ainsi un fondement empirique à une problématique jusqu'alors principalement abordée sous un angle qualitatif. Deuxièmement, elle explique cette évolution non seulement à travers les perceptions sociales, mais également à la lumière de déterminants structurels, institutionnels et socio-économiques plus larges. Troisièmement, en comparant les perceptions de différents acteurs sociaux, notamment celles des élèves et des parents, elle offre une compréhension plus globale de la position sociale contemporaine de la profession enseignante.

Cette recherche se distingue des études antérieures à trois égards essentiels : elle prend les citoyens, et non les enseignants, comme principale source de données ; elle présente des données quantitatives actualisées sur les perceptions sociales ; enfin, elle adopte un cadre analytique centré sur les acteurs afin d'examiner les variations de l'opinion publique. À cet égard, elle propose une perspective novatrice pour comprendre et évaluer les transformations du statut social et du prestige de la profession enseignante.

Mots-clés: Profession ; Statut professionnel ; Profession enseignante ; Prestige de la profession enseignante ; Éducation.

Resumen Estructurado:

Objetivo:

El objetivo principal de este estudio es examinar los cambios experimentados en el prestigio profesional del profesorado desde la perspectiva de los ciudadanos residentes en la provincia de Sivas, así como identificar los factores subyacentes que explican dichas transformaciones. Las profesiones no pueden analizarse de manera aislada de las relaciones sociales, puesto que fenómenos como la educación, la economía, la urbanización y la estratificación social se encuentran estrechamente vinculados con las estructuras ocupacionales. Particularmente en las sociedades de la información posindustriales, la rápida transformación de los sistemas económicos ha incrementado la relevancia del análisis del significado y del valor social de las profesiones. En consecuencia, los estudios que interpretan los cambios socioeconómicos desde la perspectiva de las profesiones han adquirido una presencia cada vez mayor en la literatura científica (Sunar, 2020).

Las políticas neoliberales también han provocado profundas transformaciones en la profesión docente, tradicionalmente caracterizada por un marcado carácter de servicio público. Las reformas educativas implementadas en el marco del neoliberalismo se han orientado principalmente a armonizar los currículos, las políticas de contratación y las estructuras administrativas y financieras con las dinámicas del mercado. Este enfoque concibe la educación como un ámbito de inversión privada y legitima la mercantilización tanto de los servicios educativos como del trabajo docente. Asimismo, ha favorecido la difusión de principios orientados al mercado en todos los ámbitos del sistema educativo, incluida la gestión escolar, dando lugar a la consolidación de un modelo de gobernanza comúnmente denominado **nuevo gerencialismo** (*new managerialism*) (Ertürk, 2018).

Los enfoques políticos configurados en torno a conceptos como el nuevo gerencialismo y la satisfacción del cliente han contribuido progresivamente al deterioro del prestigio social de la profesión docente. Comprender los factores que explican este proceso resulta fundamental no solo para interpretar los cambios en el estatus de la profesión, sino también para analizar las transformaciones estructurales más amplias que afectan a los sistemas educativos. Aunque existe una amplia producción científica sobre el prestigio social de la profesión docente, la mayor parte de las investigaciones se ha centrado en las experiencias subjetivas y las percepciones del propio profesorado. En contraste, las perspectivas de otros sectores de la sociedad, especialmente las de la ciudadanía, han recibido una atención considerablemente menor. En este contexto, el presente estudio pretende subsanar esta laguna analizando el prestigio de la profesión docente desde la perspectiva de los ciudadanos.

Metodología:

La investigación se desarrolló mediante un diseño de encuesta descriptiva. Este tipo de investigación consiste en recopilar y analizar las opiniones y actitudes de los individuos respecto de un fenómeno determinado con el fin de describirlo tal como se manifiesta en la realidad (Aypay et al., 2011, p. 59). La población de estudio estuvo integrada por ciudadanos residentes en la provincia de Sivas. La información se recopiló mediante un cuestionario compuesto por 31 ítems.

La recogida de datos se llevó a cabo entre el 26 de febrero y el 27 de marzo de 2024. Los participantes fueron seleccionados mediante muestreo aleatorio e incluyeron tanto a padres y madres de estudiantes como a personas empleadas en diversos sectores ocupacionales. La participación fue voluntaria y los cuestionarios se administraron de forma presencial. Los datos fueron analizados utilizando **IBM SPSS Statistics for Windows** (versión 25.0). Para el análisis se emplearon técnicas de estadística descriptiva, incluidas frecuencias, porcentajes, medias y desviaciones estándar.

Resultados:

Los resultados revelan que una amplia mayoría de los participantes (76,9 %) considera que el prestigio social del profesorado ha disminuido con el paso del tiempo. En contraste, el 13,0 % manifestó su desacuerdo con esta afirmación, mientras que el 10,2 % permaneció indeciso. Estos hallazgos ponen de manifiesto la existencia de una percepción social ampliamente compartida de que la profesión docente ha experimentado una pérdida significativa de prestigio.

De manera similar, el 63,9 % de los encuestados afirmó que el estatus profesional de la docencia ha disminuido en comparación con el pasado, mientras que el 17,9 % expresó una opinión contraria y el 18,1 % se mostró indeciso. En términos generales, los resultados indican que la sociedad percibe una tendencia sostenida de deterioro del estatus profesional del profesorado.

Los resultados también evidencian un cambio significativo en las percepciones tanto del alumnado como de las familias respecto al profesorado. Según los participantes, el 76,5 % considera que los estudiantes conceden actualmente menos importancia a los docentes que en el pasado, mientras que esta proporción asciende al 55,0 % en el caso de los padres y madres. Estos datos sugieren que la disminución del respeto hacia el profesorado se percibe como más pronunciada entre el alumnado que entre las familias.

En conjunto, los hallazgos indican que el prestigio de la profesión docente experimenta un proceso continuo de deterioro. Las transformaciones sociales y económicas impulsadas por la globalización han afectado negativamente a numerosas profesiones, siendo la docencia una de las más perjudicadas. La pérdida de prestigio social parece derivarse de diversos factores interrelacionados, entre los que destacan las frecuentes modificaciones de los requisitos de acceso a la profesión, la incorporación de entrevistas personales en los

procesos de selección docente y el elevado número de egresados de las facultades de educación que permanecen sin nombramiento, circunstancias que generan una considerable incertidumbre respecto al futuro de la profesión.

Asimismo, las desigualdades existentes en las condiciones laborales y en los derechos entre docentes contratados bajo diferentes modalidades de empleo debilitan la posición social de la profesión. La extendida práctica de la contratación de **docentes remunerados por horas** (*ücretli öğretmenlik*), frecuentemente criticada por la opinión pública como una forma de explotación laboral, refuerza igualmente las percepciones negativas sobre la profesión. Los participantes identificaron además la progresiva erosión de la autonomía profesional del profesorado como otro de los factores relevantes que contribuyen a la disminución de su prestigio ocupacional.

Conclusiones:

Este estudio realiza varias aportaciones relevantes a la literatura especializada. En primer lugar, proporciona evidencia cuantitativa actualizada que demuestra el declive del prestigio social de la profesión docente, aportando respaldo empírico a una problemática que hasta ahora había sido abordada principalmente desde enfoques cualitativos. En segundo lugar, explica dicho proceso no solo a partir de factores perceptivos, sino también mediante el análisis de determinantes estructurales, institucionales y socioeconómicos de mayor alcance. En tercer lugar, al comparar las percepciones de distintos actores sociales, especialmente del alumnado y de las familias, ofrece una comprensión más integral de la posición social contemporánea de la profesión docente.

La presente investigación se diferencia de los estudios previos en tres aspectos fundamentales: toma a la ciudadanía, y no al profesorado, como principal fuente de información; presenta evidencia cuantitativa reciente sobre las percepciones sociales; y adopta un marco analítico centrado en los actores para examinar las diferencias en la opinión pública. En este sentido, proporciona una perspectiva novedosa para comprender y evaluar las transformaciones del estatus social y del prestigio de la profesión docente.

Palabras clave: Profesión; Estatus profesional; Profesión docente; Prestigio de la profesión docente; Educación.

结构式摘要:

研究目的:

本研究旨在从锡瓦斯省（Sivas）居民的视角考察教师职业声望的变化，并识别导致这一变化的深层原因。职业不能脱离社会关系而被孤立理解，因为教育、经济、城市化以及社会分层等社会现象与职业结构之间存在密切的互动关系。尤其是在后工业信息社会中，经济体系的快速转型进一步凸显了分析职业社会意义与社会价值的重要性。因此，从职业视角诠释社会经济变迁的研究在相关学术文献中日益受到重视（Sunar, 2020）。

与此同时，新自由主义政策也深刻重塑了传统上具有鲜明公共服务属性的教师职业。在新自由主义框架下实施的教育改革，主要围绕课程体系、教师聘任政策以及教育行政与财政管理结构与市场机制的协调展开。这一政策取向将教育界定为私人投资领域，并使教育服务及教师劳动的商品化获得制度上的正当性。此外，市场导向原则逐渐渗透至教育体系的各个层面，包括学校治理，进而催生了通常被称为**新公共管理（New Managerialism）**的教育治理模式（Ertürk, 2018）。

围绕新公共管理和顾客满意度等理念构建的政策取向，随着时间推移，逐渐削弱了教师职业的社会声望。探究这一衰退现象背后的影响因素，不仅有助于解释教师职业地位的演变，而且对于分析教育体系更广泛的结构性变迁亦具有重要意义。尽管已有大量研究关注教师职业的社会声望，但多数研究主要聚焦于教师自身的主观经验与认知，而社会其他群体，尤其是普通公民的观点，则相对缺乏系统探讨。基于此，本研究旨在弥补这一研究空白，从公民视角考察教师职业的社会声望。

研究方法：

本研究采用描述性调查研究设计。描述性调查研究旨在通过收集并分析个体针对某一现象的观点与态度，对其现实状况进行客观描述（Aypay et al., 2011, p. 59）。研究总体为居住于锡瓦斯省的公民，数据采集工具为包含31个题项的问卷。

数据收集时间为2024年2月26日至2024年3月27日。研究对象采用随机抽样方式选取，包括学生家长以及来自不同职业领域的社会成员。所有受访者均自愿参与调查，问卷采用面对面访谈方式实施。数据分析使用 **IBM SPSS Statistics for Windows (Version 25.0)** 软件完成，并采用频数、百分比、均值和标准差等描述性统计方法进行分析。

研究结果：

研究结果显示，绝大多数受访者（76.9%）认为教师的社会声望较过去明显下降；13.0%的受访者不同意这一观点，另有10.2%的受访者持中立态度。上述结果表明，社会公众普遍认为教师职业的社会声望经历了显著衰退。

同样，63.9%的受访者认为教师职业地位相较过去有所下降；17.9%的受访者持相反意见，18.1%的受访者未作明确判断。总体而言，研究结果反映出社会公众普遍认为教师职业地位持续呈下降趋势。

研究还表明，学生与家长对教师的认知均发生了显著变化。根据受访者的评价，76.5%认为当代学生较过去更加忽视教师的重要性，而持相同观点的家长比例为55.0%。这一结果说明，相较于家长，学生群体对教师尊重程度下降的现象更为明显。

总体研究结果进一步表明，教师职业的社会声望正持续下降。全球化推动下的社会经济转型对诸多职业均产生了消极影响，而教师职业则是受影响最为显著的职业之一。教师职业社会声望的下降似乎源于多个相互关联的因素，包括教师招聘标准频繁调整、教师录用过程中面试制度的广泛实施，以及大量师范毕业生长期未获正式任用等问题，这些因素共同加剧了教师职业未来发展的不确定性。

此外，不同聘用形式下教师在劳动条件及民主权利方面存在的不平等，也进一步削弱了教师职业的社会地位。与此同时，广泛实行的**合同制代课教师制度（Ücretli Öğretmenlik）**，因常被社会公众视为一种劳动剥削形式，也进一步强化了社会对教师职业的负面认知。受访者还指出，教师专业自主权的持续削弱，也是导致教师职业声望下降的重要因素之一。

研究结论：

本研究对现有文献作出了若干重要贡献。首先，本研究提供了关于教师职业社会声望下降的最新定量证据，为以往主要依赖定性研究讨论的问题提供了坚实的实证支持。其次，本研究不仅从社会认知层面解释教师职业声望下降，而且结合更广泛的结构性和制度性及社会经济因素进行了系统分析。再次，通过比较不同社会行动主体——尤其是学生与家长——对教师职业的认知差异，本研究更加全面地揭示了当代教师职业的社会地位。

本研究与既有研究相比具有三方面的重要创新：第一，以普通公民而非教师作为主要数据来源；第二，提供了关于社会公众认知的最新定量实证证据；第三，采用基于社会行动主体（actor-based）的分析框架考察公众意见差异。因此，本研究为理解和评估教师职业社会地位及职业声望的动态演变提供了新的理论视角和实证依据。

关键词： 职业；职业地位；教师职业；教师职业声望；教育。

Структурированная Аннотация:**Цель:**

Основной целью настоящего исследования является анализ изменений профессионального престижа учителей с точки зрения граждан, проживающих в провинции Сивас, а также выявление факторов, обуславливающих данные изменения. Профессиональная деятельность не может рассматриваться вне системы общественных отношений, поскольку такие социальные явления, как образование, экономика, урбанизация и социальная стратификация, находятся в тесной взаимосвязи с профессиональной структурой общества. Особенно в постиндустриальных информационных обществах стремительная трансформация экономических систем существенно повысила значимость исследования социального значения и общественной ценности профессий. В связи с этим в современной научной литературе заметно возросло число исследований, интерпретирующих социально-экономические изменения через призму профессиональной структуры общества (Sunar, 2020).

Неолиберальные преобразования также привели к глубоким изменениям в педагогической профессии, традиционно обладавшей выраженной общественно-служебной направленностью. Реформы образования, реализуемые в рамках неолиберальной политики, были преимущественно ориентированы на приведение образовательных программ, кадровой политики, административных и финансовых механизмов в соответствие с логикой рыночной экономики. Подобный подход рассматривает образование как сферу частных инвестиций и институционально легитимирует коммерциализацию как образовательных услуг, так и педагогического труда. Кроме того, он способствовал распространению рыночных принципов на все уровни образовательной системы, включая управление образовательными учреждениями, что обусловило становление модели управления, широко известной как **новый государственный менеджмент** (*new managerialism*) (Ertürk, 2018).

Политические подходы, сформированные вокруг концепций нового государственного менеджмента и удовлетворенности потребителей образовательных услуг, со временем способствовали снижению социального престижа педагогической профессии. Выявление факторов, лежащих в основе данного процесса, имеет принципиальное значение не только для объяснения изменений профессионального статуса учителей, но и для анализа более широких структурных трансформаций образовательных систем. Несмотря на наличие значительного массива исследований, посвящённых социальному престижу педагогической профессии, большинство из них сосредоточено на субъективном опыте и восприятии самих учителей. Вместе с тем взгляды других социальных групп, прежде всего граждан, остаются недостаточно изученными. Настоящее исследование направлено на восполнение данного пробела посредством анализа престижа педагогической профессии с позиции граждан.

Методология:

Исследование выполнено в рамках описательного опросного дизайна. Описательные исследования предполагают сбор и анализ мнений и установок респондентов относительно определённого социального явления с целью его характеристики в существующем виде (Аурау et al., 2011, p. 59). Генеральную совокупность исследования составили граждане, проживающие в провинции Сивас. Для сбора эмпирических данных использовалась анкета, включавшая 31 вопрос.

Сбор данных проводился в период с 26 февраля по 27 марта 2024 года. Респонденты были отобраны методом случайной выборки и включали родителей обучающихся, а также представителей различных профессиональных сфер. Участие в исследовании было добровольным, анкетирование проводилось в формате личного интервью. Обработка данных осуществлялась с использованием программного пакета **IBM SPSS Statistics for Windows** (версия 25.0). В ходе анализа применялись методы описательной статистики, включая расчёт частот, процентных распределений, средних значений и стандартных отклонений.

Результаты:

Полученные результаты свидетельствуют о том, что подавляющее большинство респондентов (76,9 %) считают, что социальный престиж учителей со временем снизился. В то же время 13,0 % участников не согласились с данным утверждением, тогда как 10,2 % затруднились с ответом. Эти данные указывают на широкое распространение общественного мнения о существенном снижении социального престижа педагогической профессии.

Аналогичным образом 63,9 % респондентов отметили, что профессиональный статус учителей по сравнению с прошлым ухудшился, тогда как 17,9 % придерживались противоположной точки зрения, а 18,1 % не смогли сформулировать определённую позицию. В целом результаты демонстрируют устойчивое общественное восприятие тенденции к снижению профессионального статуса педагогов.

Исследование также выявило существенные изменения в отношении как учащихся, так и родителей к учителям. По мнению участников исследования, 76,5 % считают, что современные учащиеся придают личности учителя меньшее значение, чем в прошлом, тогда как аналогичное мнение относительно родителей высказали 55,0 % респондентов. Эти результаты свидетельствуют о том, что снижение уважения к учителям воспринимается как более выраженное среди учащихся, чем среди родителей.

Совокупность полученных результатов позволяет сделать вывод о продолжающемся снижении престижа педагогической профессии. Социально-экономические преобразования, обусловленные глобализацией, оказали негативное влияние на многие профессиональные сферы, при этом профессия учителя относится к числу наиболее пострадавших. Снижение её социального престижа, по-видимому, обусловлено рядом взаимосвязанных факторов, включая частые изменения требований к приёму на работу, широкое использование собеседований при назначении учителей на должность, а также значительное число выпускников педагогических факультетов, не получивших назначения, что усиливает неопределённость относительно будущего профессии.

Кроме того, различия в условиях занятости и объёме трудовых и демократических прав между учителями, работающими по различным формам трудовых договоров, ослабляют общественные позиции профессии. Распространённая практика привлечения **почасовых учителей** (*ücretli öğretmenlik*), нередко рассматриваемая обществом как форма эксплуатации труда, также способствует формированию негативного общественного восприятия профессии. Наряду с этим участники исследования отметили постепенную утрату профессиональной автономии учителей как ещё один существенный фактор, способствующий снижению профессионального престижа.

Заключение:

Настоящее исследование вносит ряд значимых вкладов в развитие научной литературы. Во-первых, оно предоставляет актуальные количественные эмпирические данные, подтверждающие снижение социального престижа педагогической профессии, тем самым обеспечивая эмпирическую основу проблемы, ранее преимущественно рассматривавшейся в рамках качественных исследований. Во-вторых, исследование объясняет снижение престижа не только через призму общественного восприятия, но и посредством анализа более широких структурных, институциональных и социально-экономических детерминант. В-третьих, сопоставление представлений различных социальных акторов, прежде всего учащихся и родителей, позволяет сформировать более комплексное понимание современного общественного положения педагогической профессии.

Настоящее исследование отличается от предшествующих работ по трём ключевым направлениям: в качестве основного источника данных рассматриваются не учителя, а граждане; представлены современные количественные данные, отражающие общественное восприятие; используется акторно-ориентированный аналитический подход к изучению различий в общественном мнении. В этом отношении исследование предлагает новую концептуальную перспективу для понимания и оценки трансформации социального статуса и профессионального престижа педагогической профессии.

Ключевые слова: профессия; профессиональный статус; педагогическая профессия; престиж педагогической профессии; образование.

संरचित सारांश:

उद्देश्य:

इस अध्ययन का प्रमुख उद्देश्य सिवास (Sivas) प्रांत में निवास करने वाले नागरिकों के दृष्टिकोण से शिक्षकों की व्यावसायिक प्रतिष्ठा (Professional Prestige) में आए परिवर्तनों का विश्लेषण करना तथा इन परिवर्तनों के अंतर्निहित कारणों की पहचान करना है। व्यवसायों का विश्लेषण सामाजिक संबंधों से पृथक नहीं किया जा सकता, क्योंकि शिक्षा, अर्थव्यवस्था, नगरीकरण तथा सामाजिक स्तरीकरण जैसी सामाजिक प्रक्रियाएँ व्यावसायिक संरचनाओं के साथ घनिष्ठ रूप से अंतर्संबद्ध हैं। विशेष रूप से उत्तर-औद्योगिक सूचना समाजों में आर्थिक व्यवस्थाओं के तीव्र रूपांतरण ने व्यवसायों के सामाजिक अर्थ एवं सामाजिक मूल्य के विश्लेषण को अत्यधिक महत्वपूर्ण बना दिया है। परिणामस्वरूप, सामाजिक-आर्थिक परिवर्तन की व्याख्या व्यवसायों के परिप्रेक्ष्य से करने वाले अध्ययन विद्यमान साहित्य में निरंतर बढ़े हैं (Sunar, 2020)।

नवउदारवादी (Neoliberal) नीतियों ने परंपरागत रूप से सार्वजनिक सेवा की सुदृढ़ विशेषता रखने वाले शिक्षण व्यवसाय में भी गहन परिवर्तन उत्पन्न किए हैं। नवउदारवाद के अंतर्गत लागू की गई शैक्षिक नीतियाँ मुख्यतः पाठ्यक्रमों, नियुक्ति नीतियों तथा प्रशासनिक एवं वित्तीय संरचनाओं को बाज़ार-आधारित तंत्रों के अनुरूप पुनर्गठित करने पर केंद्रित रही हैं। इस दृष्टिकोण में शिक्षा को निजी निवेश के क्षेत्र के रूप में परिकल्पित किया गया है तथा शैक्षिक सेवाओं एवं शिक्षकों के श्रम—दोनों के वस्तुकरण (commodification) को वैधता प्रदान की गई है। इसके अतिरिक्त, इसने विद्यालय प्रशासन सहित संपूर्ण शिक्षा प्रणाली में बाज़ारोन्मुख सिद्धांतों के प्रसार को प्रोत्साहित किया, जिसके परिणामस्वरूप **न्यू मैनेजरियलिज़्म (New Managerialism)** के रूप में विख्यात प्रशासनिक मॉडल का विकास हुआ (Ertürk, 2018)।

न्यू मैनेजरियलिज़्म तथा ग्राहक-संतुष्टि (Customer Satisfaction) जैसी अवधारणाओं पर आधारित नीतिगत दृष्टिकोणों ने समय के साथ शिक्षण व्यवसाय की सामाजिक प्रतिष्ठा में गिरावट को प्रोत्साहित किया है। इस गिरावट के मूल कारणों को समझना न केवल व्यवसाय की सामाजिक स्थिति में आए परिवर्तनों की व्याख्या के लिए आवश्यक है, बल्कि शिक्षा प्रणालियों में घटित व्यापक संरचनात्मक रूपांतरणों के विश्लेषण के लिए भी महत्वपूर्ण है। यद्यपि शिक्षण व्यवसाय की सामाजिक प्रतिष्ठा पर पर्याप्त मात्रा में शोध उपलब्ध है, तथापि अधिकांश अध्ययन शिक्षकों के व्यक्तिपरक अनुभवों और धारणाओं पर केंद्रित रहे हैं। इसके विपरीत, समाज के अन्य वर्गों, विशेषकर नागरिकों के दृष्टिकोण, अपेक्षाकृत कम शोधित रहे हैं। प्रस्तुत अध्ययन इसी शोध-अंतराल को भरने के उद्देश्य से नागरिकों के दृष्टिकोण से शिक्षण व्यवसाय की प्रतिष्ठा का विश्लेषण करता है।

कार्यप्रणाली:

इस अध्ययन में वर्णनात्मक सर्वेक्षण (Descriptive Survey) अनुसंधान अभिकल्प का उपयोग किया गया। वर्णनात्मक सर्वेक्षण अनुसंधान का उद्देश्य किसी विशिष्ट सामाजिक घटना के संबंध में व्यक्तियों की धारणाओं एवं दृष्टिकोणों का संकलन एवं विश्लेषण कर उसकी वास्तविक स्थिति का वर्णन करना होता है (Aypay et al., 2011, p. 59)। अध्ययन की जनसंख्या सिवास प्रांत में निवास करने वाले नागरिक थे। आँकड़ों का संकलन 31 मदों (Items) वाली प्रश्नावली के माध्यम से किया गया।

आँकड़े 26 फ़रवरी से 27 मार्च 2024 के मध्य संकलित किए गए। प्रतिभागियों का चयन यादृच्छिक नमूना (Random Sampling) पद्धति से किया गया, जिसमें विद्यार्थियों के अभिभावकों के अतिरिक्त विभिन्न व्यावसायिक क्षेत्रों में कार्यरत नागरिक सम्मिलित थे। अध्ययन में सहभागिता पूर्णतः स्वैच्छिक थी तथा प्रश्नावली का प्रशासन आमने-सामने (Face-to-Face) साक्षात्कार के माध्यम से किया गया। संकलित आँकड़ों का विश्लेषण **IBM SPSS Statistics for Windows (Version 25.0)** सॉफ़्टवेयर का उपयोग करके किया गया। विश्लेषण हेतु वर्णनात्मक सांख्यिकीय तकनीकों, जैसे आवृत्ति (Frequency), प्रतिशत (Percentage), माध्य (Mean) तथा मानक विचलन (Standard Deviation), का प्रयोग किया गया।

परिणाम:

अध्ययन के निष्कर्षों से ज्ञात हुआ कि प्रतिभागियों का एक बड़ा बहुमत (76.9%) इस मत से सहमत था कि समय के साथ शिक्षकों की सामाजिक प्रतिष्ठा में उल्लेखनीय गिरावट आई है। इसके विपरीत, 13.0% प्रतिभागियों ने इस कथन से असहमति व्यक्त की, जबकि 10.2% प्रतिभागी अनिर्णीत रहे। ये निष्कर्ष संकेत करते हैं कि समाज में व्यापक रूप से यह धारणा विद्यमान है कि शिक्षण व्यवसाय ने अपनी सामाजिक प्रतिष्ठा का महत्वपूर्ण हास अनुभव किया है।

इसी प्रकार, 63.9% प्रतिभागियों का मत था कि अतीत की तुलना में शिक्षण व्यवसाय की व्यावसायिक स्थिति में गिरावट आई है, जबकि 17.9% ने इस मत का समर्थन नहीं किया और 18.1% प्रतिभागी अनिर्णीत रहे। समग्र रूप से परिणाम इंगित करते हैं कि समाज शिक्षकों की व्यावसायिक स्थिति को निरंतर अवनति की दिशा में अग्रसर मानता है।

अध्ययन से यह भी स्पष्ट हुआ कि शिक्षकों के प्रति विद्यार्थियों तथा अभिभावकों—दोनों की धारणाओं में उल्लेखनीय परिवर्तन आया है। प्रतिभागियों के अनुसार, 76.5% का मानना था कि वर्तमान समय में विद्यार्थी शिक्षकों को पहले की अपेक्षा कम महत्त्व देते हैं, जबकि अभिभावकों के संदर्भ में यह अनुपात 55.0% था। ये निष्कर्ष दर्शाते हैं कि शिक्षकों के प्रति सम्मान में कमी विद्यार्थियों के बीच अभिभावकों की तुलना में अधिक स्पष्ट रूप से अनुभव की जा रही है।

समग्र निष्कर्ष यह संकेत करते हैं कि शिक्षण व्यवसाय की सामाजिक प्रतिष्ठा निरंतर क्षीण होती जा रही है। वैश्वीकरण-प्रेरित सामाजिक एवं आर्थिक रूपांतरणों ने अनेक व्यवसायों को प्रतिकूल रूप से प्रभावित किया है, जिनमें शिक्षण व्यवसाय सर्वाधिक प्रभावित व्यवसायों में से एक है। शिक्षण व्यवसाय की सामाजिक प्रतिष्ठा में आई गिरावट अनेक परस्पर संबद्ध कारकों का परिणाम प्रतीत होती है, जिनमें नियुक्ति मानदंडों में बार-बार परिवर्तन, साक्षात्कार-आधारित शिक्षक चयन प्रणाली तथा बड़ी संख्या में नियुक्ति से वंचित शिक्षक अभ्यर्थियों की उपस्थिति प्रमुख हैं। ये सभी परिस्थितियाँ व्यवसाय के भविष्य के संबंध में अनिश्चितता को और अधिक बढ़ाती हैं।

इसके अतिरिक्त, विभिन्न संविदात्मक व्यवस्थाओं के अंतर्गत कार्यरत शिक्षकों के बीच सेवा-शर्तों तथा लोकतांत्रिक अधिकारों में विद्यमान असमानताएँ भी इस व्यवसाय की सामाजिक स्थिति को कमजोर करती हैं। इसी प्रकार, **वैतनभोगी अनुबंधित शिक्षक व्यवस्था (Ücretli Öğretmenlik)**, जिसे सार्वजनिक विमर्श में प्रायः श्रम-शोषण का एक रूप माना जाता है, शिक्षण व्यवसाय के प्रति नकारात्मक सामाजिक धारणाओं को और सुदृढ़ करती है। प्रतिभागियों ने यह भी रेखांकित किया कि शिक्षकों की व्यावसायिक स्वायत्तता (Professional Autonomy) का क्रमिक क्षरण भी व्यावसायिक प्रतिष्ठा में गिरावट का एक महत्वपूर्ण कारण है।

निष्कर्ष:

यह अध्ययन विद्यमान साहित्य में अनेक महत्वपूर्ण योगदान प्रदान करता है। प्रथम, यह शिक्षण व्यवसाय की सामाजिक प्रतिष्ठा में गिरावट के संबंध में अद्यतन मात्रात्मक (Quantitative) अनुभवजन्य साक्ष्य प्रस्तुत करता है, जिससे अब तक मुख्यतः गुणात्मक रूप में विवेचित समस्या को सुदृढ़ अनुभवजन्य आधार प्राप्त होता है। द्वितीय, यह अध्ययन प्रतिष्ठा में आई गिरावट की व्याख्या केवल धारणा-आधारित कारकों के माध्यम से नहीं करता, बल्कि व्यापक संरचनात्मक, संस्थागत तथा सामाजिक-आर्थिक निर्धारकों के संदर्भ में भी उसका विश्लेषण प्रस्तुत करता है। तृतीय, विद्यार्थियों तथा अभिभावकों जैसे विभिन्न सामाजिक अभिनेताओं (Social Actors) की धारणाओं की तुलनात्मक समीक्षा के माध्यम से यह अध्ययन समकालीन समाज में शिक्षण व्यवसाय की स्थिति का अधिक समग्र एवं बहुआयामी आकलन प्रस्तुत करता है।

यह अध्ययन तीन प्रमुख दृष्टियों से पूर्ववर्ती अनुसंधानों से भिन्न है: (i) इसमें शिक्षकों के स्थान पर नागरिकों को प्राथमिक डेटा-स्रोत के रूप में ग्रहण किया गया है; (ii) यह सामाजिक धारणाओं पर नवीन एवं अद्यतन मात्रात्मक प्रमाण प्रस्तुत करता है; तथा (iii) यह सार्वजनिक मतभेदों के विश्लेषण हेतु अभिनेता-आधारित (Actor-Based) विश्लेषणात्मक रूपरेखा को अपनाता है। इस प्रकार, यह अध्ययन शिक्षण व्यवसाय की सामाजिक स्थिति तथा व्यावसायिक प्रतिष्ठा में हो रहे परिवर्तनों को समझने एवं उनका मूल्यांकन करने के लिए एक नवीन विश्लेषणात्मक दृष्टिकोण प्रदान करता है।

मुख्य शब्द: व्यवसाय; व्यावसायिक स्थिति; शिक्षण व्यवसाय; शिक्षण व्यवसाय की प्रतिष्ठा; शिक्षा।

Yapılandırılmış Özet:

Bu çalışmanın temel amacı, Sivas ilinde yaşayan vatandaşların bakış açısından öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığında meydana gelen değişimleri incelemek ve bu değişimlerin altında yatan nedenleri ortaya koymaktır. Meslekler, toplumsal ilişkilerden bağımsız olarak değerlendirilemeyecek sosyal yapılardır. Eğitim, ekonomi, kentleşme ve sosyal tabakalaşma gibi toplumsal olgular, mesleki yapılarla doğrudan ilişkilidir. Özellikle post-endüstriyel bilgi toplumlarında ekonomik sistemlerde yaşanan hızlı dönüşümler, mesleklerin toplumsal anlamı ve değerinin analiz edilmesini daha önemli hâle getirmiştir. Bu nedenle, meslekler üzerinden sosyo-ekonomik değişimleri yorumlayan çalışmaların literatürde giderek yaygınlaştığı görülmektedir (Sunar, 2020).

Neoliberal politikalar, geleneksel olarak güçlü bir kamu hizmeti niteliği taşıyan öğretmenlik mesleğinde de önemli dönüşümlere yol açmıştır. Neoliberal anlayış doğrultusunda gerçekleştirilen eğitim reformları; müfredat, istihdam politikaları ile idari ve mali yapıların piyasa dinamiklerine uyumlu hâle getirilmesine odaklanmıştır. Bu yaklaşım, eğitimi bir kamusal hak olmaktan ziyade bireysel yatırım alanı olarak değerlendirmekte; eğitim hizmetlerinin ve öğretmen emeğinin metalaştırılmasını meşrulaştırmaktadır. Bunun yanı sıra, eğitim sisteminin tüm bileşenlerinde piyasa odaklı ilkelerin yaygınlaşmasına zemin hazırlamış ve “yeni yöneticilik” (newmanagerialism) olarak adlandırılan yönetim anlayışının ortaya çıkmasına neden olmuştur (Ertürk, 2018).

“Yeni yöneticilik” ve “müşteri memnuniyeti” gibi kavramlar etrafında şekillenen politika yaklaşımlarının, zaman içerisinde öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığının azalmasına sebebiyet verdiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Bu gerilemenin nedenlerinin anlaşılması, yalnızca öğretmenlik mesleğinin statü dönüşümünü açıklamak açısından değil, aynı zamanda eğitim sistemlerinde meydana gelen yapısal değişimlerin değerlendirilmesi bakımından da önem taşımaktadır. Öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığına ilişkin geniş bir literatür bulunmasına rağmen, mevcut çalışmaların büyük çoğunluğu öğretmenlerin öznel deneyim ve algılarına odaklanmaktadır. Buna karşın vatandaşların ve diğer toplumsal aktörlerin bakış açıları sınırlı düzeyde incelenmiştir. Bu çalışma, söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlayarak öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığını vatandaşların perspektifinden değerlendirmektedir.

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama araştırmaları, belirli bir olguya ilişkin bireylerin görüş ve tutumlarını ortaya koymayı amaçlayan, olguyu mevcut durumu içerisinde betimleyerek analiz eden araştırmalardır (Aypay, vd., 2011, s. 59). Araştırmanın örneklemini Sivas ilinde ikamet eden vatandaşlar oluşturmuştur. Veriler, 31 maddeden oluşan bir anket formu aracılığıyla toplanmıştır.

Veri toplama süreci 26 Şubat–27 Mart 2024 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenmiş; araştırma kapsamında hem öğrenci velilerine hem de farklı meslek gruplarında çalışan bireylere ulaşılmıştır. Katılım gönüllülük esasına dayanmış ve anketler yüz yüze uygulanmıştır. Elde edilen veriler, SPSSStatisticsfor Windows 25.0 paket programı kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sürecinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı istatistik tekniklerinden yararlanılmıştır.

Araştırma bulguları, katılımcıların büyük çoğunluğunun % 76,9 öğretmenlerin toplumsal prestijinin zaman içerisinde azaldığı görüşüne katıldığını göstermektedir. Buna karşılık katılımcıların % 13’ü bu görüşe katılmadığını belirtirken, % 10,2’si kararsız olduğunu ifade etmiştir. Bu sonuçlar, toplum nezdinde öğretmenlik mesleğinin saygınlığında belirgin bir gerileme algısının bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Benzer şekilde, katılımcıların % 63,9’u öğretmenlik mesleğinin statüsünün geçmişe kıyasla düştüğünü belirtirken, % 17,9’u bu görüşe katılmamış, % 18,1’i ise kararsız kalmıştır. Elde edilen bulgular genel olarak toplumun öğretmenlik mesleğinin statüsünde aşağı yönlü bir değişim yaşandığı algısına sahip olduğunu göstermektedir.

Araştırma sonuçları, öğrencilerin ve velilerin öğretmenlere yönelik algılarında da önemli değişimler meydana geldiğini ortaya koymaktadır. Katılımcıların değerlendirmelerine göre öğrencilerin % 76,5’i öğretmenlere geçmişe kıyasla daha az önem verirken, bu oran veliler için %55 olarak belirlenmiştir. Bu bulgular, öğretmenlere yönelik saygı ve değer algısındaki azalmanın özellikle öğrenciler arasında daha belirgin olduğunu göstermektedir.

Araştırma bulguları, öğretmenlik mesleğinin toplumsal prestijinin zaman içerisinde azaldığını ortaya koymaktadır. Küreselleşmenin neden olduğu sosyal ve ekonomik dönüşümler birçok mesleği etkilediği gibi öğretmenlik mesleğini de önemli ölçüde etkilemiştir. Öğretmenlik mesleğinin saygınlığındaki düşüş; mesleğe giriş koşullarında sık sık yapılan değişiklikler, mülakat uygulamaları, atanmayı bekleyen öğretmen adaylarının sayısındaki artış ve buna bağlı olarak ortaya çıkan gelecek belirsizliği gibi çok boyutlu faktörlerle ilişkilendirilmektedir.

Bunun yanı sıra, farklı istihdam statülerinde görev yapan öğretmenler arasında demokratik ve özlük hakları bakımından yaşanan eşitsizlikler de mesleğin toplumsal itibarını olumsuz etkilemektedir. Kamuoyunda zaman zaman “ücretli kölelik” olarak nitelendirilen ücretli öğretmenlik uygulaması, öğretmenlik mesleğine

yönelik olumsuz algıları güçlendirmektedir. Ayrıca öğretmenlerin mesleki özerkliklerinin giderek zayıfladığı yönündeki değerlendirmeler de prestij kaybını açıklayan önemli unsurlar arasında yer almaktadır.

Bu çalışma, öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığına ilişkin literatüre önemli katkılar sunmaktadır. Öncelikle, öğretmenlik mesleğinin prestijindeki düşüşe ilişkin güncel ve nicel veriler sağlayarak bu alandaki ampirik bilgi birikimine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca prestij kaybını yalnızca bireysel algılarla değil, yapısal ve çok boyutlu etkenlerle ilişkilendirerek literatürdeki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Öğrenciler ve veliler gibi farklı toplumsal aktörlerin algılarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi, öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsüne ilişkin daha kapsamlı ve bütüncül bir değerlendirme yapılmasına olanak sağlamaktadır. Çalışmanın önceki araştırmalardan ayrılan temel yönü; öğretmenlerin değil vatandaşların bakış açısına odaklanması, güncel nicel veriler sunması ve toplumsal algıları farklı aktörler temelinde analiz etmesidir. Bu yönüyle araştırma, öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünün değerlendirilmesine yönelik yeni ve özgün bir perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Meslek, Mesleki Statü, Öğretmenlik Mesleği, Öğretmenlik Mesleğinin Prestiji, Eğitim.



www.turkishstudies.net/turkishstudies

Turkish Studies

eISSN: 1308-2140



ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

An Examination of the Professional Prestige of Teaching Based on Citizens' Views

Introduction

Professional, as one of the fundamental elements of social structure, occupies a critical position in the formation of social organization, the development of division of labor, and the shaping of social structure—as well as its contributions to social consensus and stability—highlight the societal importance of professions. With their socio-cultural and economic dimensions, professions are a primary factor shaping social interaction and are clearly distinguished from work or activities pursued solely for material gain (İlhan, 2008). Each profession has its unique definitions, scope of duties, commonly used tools and equipment, required qualifications, and working environment and conditions. Furthermore, employment opportunities vary from profession to profession. In terms of vocational education, it is evident that the requirements for entering a profession, the duration and content of education, opportunities for advancement, and possibilities for transitioning to different fields are decisive. Additionally, professional organizations that support a particular field of profession are among the important components of professional development (Atalay, 2013).

The Turkish Language Association defines a profession as “a continuous work carried out by an individual to earn a living” (TDK, 2005, p. 1377). Atalay (2013, p. 223) defines it as “a profession is the name given to the work performed by a person to sustain life, which generally requires intensive education, work experience, knowledge accumulation, skill development according to the chosen profession, and the title earned at the end of this process.” Today, professions are considered one of the main indicators in determining an individual's social class. They significantly influence a person's place, respect, and importance in society. Moreover, a profession is regarded as a key measure reflecting an individual's income level, skills, social status, and prestige (Karakaş, 2003).

It is clear that professions cannot be considered independently of social relations. Various social phenomena such as education, economy, urbanization, and social stratification can be examined through the lens of professions. Especially in post-industrial knowledge societies, the rapid transformation of the economic structure makes assessments of the social meaning and importance of professions more critical. Therefore, analyses aiming to interpret socio-economic changes through professions are becoming increasingly common worldwide (Sunar, 2020). The forms of production and the economic structure have significantly influenced not only social order but also professional structures. Especially following the neoliberal policies implemented after the 1980s, professions underwent rapid transformations. The impact of globalization on professions has often been detrimental. During this process, governments gradually dismantled traditional institutional structures that allowed professions and crafts to self-regulate, replacing them with state-

centered, more complex regulatory mechanisms. As a result, the authority of professional groups to set standards, regulate admission to the profession, establish and enforce ethical principles, manage disciplinary processes, and determine promotion and professional development procedures has been significantly weakened (Standing, 2020).

The effects of neoliberal policies have also led to comprehensive transformations in the teaching profession, which has a public character. The reforms carried out during this period were largely shaped by adapting educational programs, employment policies, and the administrative and financial structures of education to market dynamics. The neoliberal approach, which positions education as a special investment area, legitimizes the commodification of both educational services and teacher labor; additionally, it lays the groundwork for the widespread application of market-oriented principles and practices in all areas of education, including school management. Consequently, a management model characterized by the “new managerialism,” where business logic is intensively internalized, has emerged in educational institutions (Ertürk, 2018). Schools can be regarded not only as a dominant belief system in the New World but also as one of the fastest-growing sectors globally. Through education, consumer identity is constructed, an area gaining increasing importance in today’s economy. Particularly in developed countries, as production costs decrease, investments aimed at controllable consumer practices increase. In the past decade, capital investments directly related to the school system have shown a faster growth rate compared to defense expenditures (Ilich, 2021, p. 54). In this context, globalization and the new world order largely approach the education process through market values and structure educational policies accordingly. A natural consequence of this process is a decline in the social prestige of the teaching profession.

The key factors affecting the transformation of the teaching profession include policies that weaken professional autonomy, the employment of teachers under different statuses, the pressures of examination systems on teachers, the impact of economic conditions on professional impoverishment, and unplanned teacher employment processes. These regulations and practices have not only altered the structural nature of the profession but have also significantly damaged the social reputation of teaching. A review of the literature reveals numerous studies highlighting the decline in the prestige of teaching across various factors (Akyüz, 2012; Ünsal, 2018; Bozbayındır, 2019; Ertürk, 2019; Karabay, 2023; Sunar, 2020).

The reduction in the social prestige of the teaching profession is caused by various structural and perceptual factors. Teachers’ competence is often evaluated based largely on students’ scores in centralized exams; the weakening of economic and personal rights associated with the profession; and the focus on quantitative rather than qualitative measures adversely affect this process. Moreover, the increasing pressure from parents and their sometimes negative attitudes weaken teachers’ working conditions and professional motivation. Additionally, societal misconceptions that teachers have frequent vacations or that teaching responsibilities can be easily fulfilled by anyone are important narratives that diminish the value of the profession. Negative statements made by political actors and bureaucrats, as well as “customer satisfaction”-oriented approaches presented excessively to students, further accelerate the decline in the profession’s prestige (Tedmem, 2014; Erzen & Özçağan, 2018; Kıran et al., 2019; Bayar et al., 2020).

Policies aligned with concepts such as “new managerialism” and “customer satisfaction” have continuously lowered the prestige of teaching. Understanding the reasons that reduce the social respect of the teaching profession is essential. The factors that reduce the prestige of teaching are also those that drive the transformation of the profession. While many studies exist on the prestige of teaching, they need to evaluate the effects of changing conditions and the current context on the profession underscores the importance of this study.

The teaching profession holds a central role in both individual educational processes and they general development of societies. The future development level of a soket is largely associated with they value and status of its teachers. However, they professional status of teachers is a frequently debated topic in many countries, including Turkey. Professional status directly affects teachers' social respect, job satisfaction, and motivation levels. In this context, they primary aim of this research is to reveal they social prestige of they teaching profession compared to they past. Additionally, it seeks to evaluate citizens' perceptions of teachers' professional status and they factors influencing these perceptions. The study was conducted using quantitative research methods to gain an in-depth understanding of citizens' views on they prestige of they teaching profession and they implications of these views for they profession.

Purposeand Assumptions of the Study

Changes in societal structure worldwide and in our country, transformations in they economy, and reforms in they education system have led to significant differences in they roles and responsibilities of teachers. In this context, they primary aim of this study is to reveal, from a citizen's perspective, they changes in they professional prestige of teachers in Sivas and they reasons behind these changes in line with societal developments.

Main Assumption: Changes in they socio-economic structure affect professions. Specifically, education policies implemented under they influence of socio-economic factors negatively impact they teaching profession and its prestige. Accordingly, they professional prestige of teaching today has significantly changed in they eyes of citizens compared to they past.

Sub-Assumptions:

- **H1:** Compared to they past, they occupational status of teachers has declined.
- **H2:** Compared to they past, less importance is attached to they teaching profession.
- **H3:** Teachers engaging in other professions harms they teaching profession.
- **H4:** The teaching profession continues to possess they quality of being a sacred profession.
- **H5:** Nowadays, I would like my children to marry a teacher.

METHOD

Research Design

The study employed a descriptive survey model, which is one of they survey models. Descriptive surveys are conducted on large groups to collect individuals' opinions and attitudes about a phenomenon or event, aiming to describe these phenomena (Aypay et al., 2011, p. 59). The descriptive survey model aims to describe a situation that exists in they past or present without any intervention (Karasar, 2009, p. 81). In this context, they study evaluates citizens' perceptions of they social prestige of they teaching profession based on they current situation and aims to determine they prevalence of these perceptions. Since they research focuses on revealing they areas where perceptions of they teaching profession are concentrated rather than developing a causal explanation, it is limited to a descriptive survey model.

Population and Sample

In 2024, they population of they study consisted of 650,401 citizens residing in Sivas (Turkish Statistical Institute [TÜİK], 2024). In they probabilistic random sampling method, each unit of they population has an equal probability of being included in they sample. In other words, they units have an independent and equal chance of selection (Ural & Kılıç, 2005, p. 32). The study sample consisted of 520 citizens selected using they probabilistic random sampling technique. Face-to-face

surveys were conducted with 520 citizens living in Sivas; however, 18 questionnaires were deemed invalid due to improper responses. The final analysis was conducted with 502 participants, including 279 women and 223 men.

Research Procedure

The research included citizens aged 20 and above living in Sivas. Between February 26, 2024, and March 27, 2024, the survey was conducted face-to-face with citizens selected using a random sampling technique. Visits were made to parents of students and citizens working in various professions, and the survey was applied to those willing to participate voluntarily.

Data Collection Tools

A literature review on the decline of the social prestige of the teaching profession was conducted, and previously used survey questions on this topic were examined. Additionally, drawing on my 25 years of experience in various educational levels (primary and secondary education) as a teacher, assistant principal, and principal, I developed 31 survey questions. The survey form was created based on Abdulvahap Özpolat's 2002 doctoral study "The Teaching Professional and Teachers' Place in Society from a Sociological Perspective," the article by Ufuk Güven and Behlül Bilal Sezer "The Effects of Parental Pressure on Student Success" and Derya Keskin's book "Endless Exams, Lives Unlived: Paradigm Shift in Education."

The survey form was administered to citizens living in Sivas. The first section of the survey included personal information and socio-demographic characteristics such as age, gender, marital status, educational level, profession, income, and place of birth. The second section consisted of 31 questions addressing the status of the teaching profession. Statements regarding the professional status of teachers were evaluated using a 5-point Likert scale (1 = Strongly Disagree, 5 = Strongly Agree).

Data Analysis

The data collected were analyzed using SPSS Statistics for Windows 25.0 (free trial version). Descriptive statistical methods (frequency, percentage, mean, standard deviation) were used to evaluate the data.

Research Ethics

This research was conducted with the ethical approval of the Sivas Cumhuriyet University Social Sciences Scientific Research Proposal Ethics Evaluation Board on December 25, 2023. The study adhered to the "Scientific Research and Publication Ethics of Higher Education Institutions."

FINDINGS

Table 1. Distribution of Citizens According to Their Demographic Characteristics

Variables		n	%
Age	21-30	154	30.7
	31-40	130	25.9
	41-50	132	26.3
	51 and Above	86	17.1
Gender	Female	279	55.6
	Male	223	44.4
Marital Status	Single	143	28.5
	Married	345	68.7
	Other	14	2.8
Education Level	Literate	6	1.2
	Primary School	51	10.2
	Middle School	43	8.6
	High School	149	29.7
	University	253	50.4
Occupation	Civil Servant	85	16.9
	Shopkeeper	44	8.8
	Self-employed	47	9.4
	Worker	63	12.5
	Housewife	104	20.7
	Other	159	31.7
Income	Prefer not to say	19	3.8
	Less than 10,000 ₺	74	14.7
	11000-20000 ₺	148	29.5
	21000-30000 ₺	117	23.3
	31000-40000 ₺	86	17.1
	More than 41,000 ₺	58	11.6
Place of Birth	Hamlet/Village	88	17.5
	Town	11	2.2
	District	62	12.4
	City	341	67.9
Total		502	100.0

The distribution of citizens according to their demographic characteristics is presented in Table 1. An examination of the participants' age distribution shows that 30.7% were between the ages of 21–30, 25.9% were 31–40 years old, 26.3% were 41–50 years old, and 17.1% were aged 51 and above. It was observed that 55.6% of the participants were female and 44.4% were male.

When the distribution of participants according to marital status was examined, 28.5% were single, 68.7% were married, and 2.8% were classified as other.

Regarding educational status, 1.2% of the participants were literate without formal schooling, 10.2% had completed primary school, 8.6% had completed middle school, 29.7% had completed high school, and 50.4% had a university degree.

The distribution of participants by occupation indicated that 16.9% were civil servants, 8.8% were tradespeople, 9.4% were self-employed, 12.5% were workers, 20.7% were homemakers, and 31.7% belonged to other occupational categories.

With respect to income levels, 3.8% of the participants preferred not to disclose their income, 14.7% earned less than 10,000 TL, 29.5% earned between 11,000 and 20,000 TL, 23.3%

earned between 21,000 and 30,000 TL, 17.1% earned between 31,000 and 40,000 TL, and 11.6% earned more than 41,000 TL.

When participants' places of birth were examined, 17.5% were born in a hamlet or village, 2.2% in a township or small town, 12.4% in a district center, and 67.9% in a city.

Table 2. Distribution of Citizens' Responses to the Statements

NO		Strongly Disagree n (%)		Disagree n (%)		Neutral n (%)		Agree n (%)		Strongly Agree n (%)	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1	To what extent do you agree with the view that teachers were valued more in the past?	15	3.0	35	7.0	29	5.8	187	37.3	236	47.0
2	Do you agree that the social prestige of teachers has been declining over time?	10	2.0	55	11.0	51	10.2	229	45.6	157	31.3
3	To what extent do you agree that teaching is a sacred profession?	11	2.2	15	3.0	26	5.2	144	28.7	306	61.0
4	Do you agree that the need for teachers has decreased compared to the past and will continue to decrease?	108	21.5	142	28.3	80	15.9	108	21.5	64	12.7
5	Do you agree that teaching is a difficult profession?	20	4.0	40	8.0	67	13.3	199	39.6	176	35.1
6	Do you agree that teaching is a profession requiring expertise and that not everyone can do it?	20	4.0	41	8.2	44	8.8	175	34.9	222	44.2
7	Do you agree that ease of finding employment is a reason for choosing the teaching profession?	93	18.5	189	37.6	79	15.7	99	19.7	42	8.4
8	Do you agree that having long vacation periods is a reason for choosing the teaching profession?	67	13.3	100	19.9	92	18.3	166	33.1	77	15.3
9	Do you agree that the social status of the teaching profession has declined compared to the past?	24	4.8	66	13.1	91	18.1	225	44.8	96	19.1
10	Do you agree that teachers face greater economic difficulties compared to the past?	124	24.7	130	25.9	102	20.3	91	18.1	55	11.0
11	Do you agree that teachers engaging in secondary jobs (e.g., taxi driving, street vending) harms the teaching profession?	75	14.9	116	23.1	80	15.9	143	28.5	88	17.5
12	Do you agree that you would encourage your children to become teachers today?	31	6.2	72	14.3	135	26.9	182	36.3	82	16.3

13	Do you agree that you would like your child to marry a teacher today?	16	3.2	48	9.6	153	30.5	214	42.6	71	14.1
14	Do you agree that teachers are valued less by their colleagues compared to the past?	34	6.8	134	26.7	164	32.7	128	25.5	42	8.4
15	Do you agree that citizens value teachers less compared to the past?	28	5.6	96	19.1	67	13.3	212	42.2	99	19.7
16	Do you agree that students value teachers less compared to the past?	15	3.0	63	12.5	40	8.0	203	40.4	181	36.1
17	Do you agree that parents value teachers less compared to the past?	30	6.0	115	22.9	81	16.1	182	36.3	94	18.7
18	Do you agree that the state values teachers less compared to the past?	93	18.5	141	28.1	96	19.1	107	21.3	65	12.9
19	Do you agree that teachers pay less attention to professional ethics and rules compared to the past?	43	8.6	125	24.9	117	23.3	150	29.9	67	13.3
20	Do you agree that teachers are considered role models today?	45	9.0	116	23.1	138	27.5	159	31.7	44	8.8
21	Do you agree that teachers coming to school in casual attire negatively affects the teaching profession?	69	13.7	128	25.5	57	11.4	134	26.7	114	22.7
22	Do you agree that defining teachers under different statuses (teacher, specialist teacher, headteacher, contracted teacher, substitute teacher) harms the profession?	64	12.7	151	30.1	86	17.1	120	23.9	81	16.1
23	Do you agree that having a teacher relative in a different professional status would not change your perception of teachers?	39	7.8	119	23.7	88	17.5	174	34.7	82	16.3
24	Do you agree that teachers work in a more democratic environment today compared to the past?	48	9.6	79	15.7	145	28.9	170	33.9	60	12.0
25	Do you agree that the large number of unemployed teacher candidates negatively affects the teaching profession?	32	6.4	78	15.5	68	13.5	175	34.9	149	29.7
26	Do you agree that recruiting teachers through interviews negatively affects the status of the teaching profession?	63	12.5	111	22.1	77	15.3	131	26.1	120	23.9
27	Do you agree that teachers today have sufficiently improved themselves professionally?	78	15.5	143	28.5	161	32.1	96	19.1	24	4.8

28	Do you agree that teachers today pay attention to their language use and consistency of behavior outside school?	51	10.2	120	23.9	139	27.7	153	30.5	39	7.8
29	Do you agree that teachers engaging in other jobs due to financial difficulties negatively affects the teaching profession?	59	11.8	145	28.9	68	13.5	158	31.5	72	14.3
30	Do you agree that it is ethically acceptable for teachers to engage in business activities or provide private lessons to their own students?	93	18.5	119	23.7	94	18.7	151	30.1	45	9.0
31	Do you agree that students' easy access to information through the internet makes the teaching profession less important?	94	18.7	174	34.7	66	13.1	127	25.3	41	8.2

The distribution of participants' responses to they statements is presented in Table 2. It was found that 47% of they respondents agreed with they statement, "Teachers were valued more in they past." Similarly, 45.6% agreed with they statement, "There has been a decline in they prestige of teachers over time," while 61% agreed that "Teaching is a sacred profession."

Furthermore, 28.3% of they participants disagreed with they statement, "Compared to they past, they need for teachers has decreased and will continue to decrease." In addition, 39.6% agreed that "Teaching is a difficult profession," and 44.2% strongly agreed that "Teaching is a profession requiring expertise and is not a job that everyone can perform." Moreover, 37.6% disagreed with they statement, "The ease of finding employment is a reason for choosing they teaching profession," whereas 33.1% agreed that "The extensive vacation opportunities available to teachers are a reason for choosing this profession."

The findings also indicated that 44.8% of they participants agreed with they statement, "Compared to they past, they social status of they teaching profession has declined." Meanwhile, 25.9% disagreed that "Teachers experience greater economic difficulties than in they past." Additionally, 28.5% agreed that "Teachers engaging in secondary jobs (e.g., taxi driving, street vending, etc.) harms they teaching profession," and 36.3% agreed with they statement, "I would encourage my children to become teachers."

Regarding family and social perceptions, 42.6% of they respondents agreed with they statement, "I would like my children to marry a teacher." Furthermore, 32.7% were undecided about whether "Teachers are valued less by their colleagues than in they past." In addition, 42.2% agreed that "Compared to they past, citizens place less value on teachers," while 40.4% agreed that "Compared to they past, students place less value on teachers."

Similarly, 36.3% of they participants agreed with they statement, "Compared to they past, parents place less value on teachers." However, 28.1% disagreed that "The government values teachers less than it did in they past." Additionally, 29.9% agreed with they statement, "Compared to they past, teachers attach less importance to professional ethics and professional rules."

The results further showed that 31.7% of they respondents agreed that "Teachers are considered role models today." Moreover, 26.7% agreed that "Teachers' attendance at school in casual attire negatively affects they teaching profession." While 30.1% disagreed that "Defining teachers under different categories such as teacher, expert teacher, headteacher, contracted teacher, and paid teacher harms they profession," 34.7% agreed with they statement, "Whether my child's or

relative's teacher holds a different professional status (e.g., teacher, expert teacher, headteacher, contracted teacher, or paid teacher) would not affect my perception of that teacher."

Additionally, 33.9% agreed that "Teachers work in a more democratic environment today compared to they past." Likewise, 34.9% agreed that "The existence of many unemployed teacher graduates negatively affects they teaching profession." Furthermore, 26.1% agreed that "The recruitment of teachers through interviews negatively affects they professional status of teaching," while 32.1% were undecided regarding they statement, "Teachers today have sufficiently developed themselves professionally."

Finally, 30.5% of they participants agreed that "Teachers today pay attention to their manner of speaking and they consistency of their behavior outside school." Similarly, 31.5% agreed that "Teachers engaging in different occupations due to financial difficulties negatively affects they teaching profession." In addition, 30.1% agreed that "It is ethically acceptable for teachers to engage in commercial activities or provide private lessons to their own students." Conversely, 34.7% disagreed with they statement, "Students' access to information through they internet makes they teaching profession less important."

Table 3. Distribution of Statements Made by Citizens

NO		Mean	SD
1	To what extent do you agree with the view that teachers were valued more in the past?	4.18	1.02
2	Do you agree that the social prestige of teachers has been declining over time?	3.93	1.01
3	To what extent do you agree that teaching is a sacred profession?	4.43	0.89
4	Do you agree that the need for teachers has decreased compared to the past and will continue to decrease?	2.76	1.35
5	Do you agree that teaching is a difficult profession?	3.94	1.08
6	Do you agree that teaching is a profession requiring expertise and that not everyone can do it?	4.07	1.10
7	Do you agree that ease of finding employment is a reason for choosing the teaching profession?	2.62	1.23
8	Do you agree that having long vacation periods is a reason for choosing the teaching profession?	3.17	1.29
9	Do you agree that the social status of the teaching profession has declined compared to the past?	3.60	1.08
10	Do you agree that teachers face greater economic difficulties compared to the past?	2.65	1.32
11	Do you agree that teachers engaging in secondary jobs (e.g., taxi driving, street vending) harms the teaching profession?	3.11	1.34
12	Do you agree that you would encourage your children to become teachers today?	3.42	1.11
13	Do you agree that you would like your child to marry a teacher today?	3.55	0.96
14	Do you agree that teachers are valued less by their colleagues compared to the past?	3.02	1.06
15	Do you agree that citizens value teachers less compared to the past?	3.51	1.17
16	Do you agree that students value teachers less compared to the past?	3.94	1.10
17	Do you agree that parents value teachers less compared to the past?	3.39	1.20
18	Do you agree that the state values teachers less compared to the past?	2.82	1.31
19	Do you agree that teachers pay less attention to professional ethics and rules compared to the past?	3.15	1.19
20	Do you agree that teachers are considered role models today?	3.08	1.12
21	Do you agree that teachers coming to school in casual attire negatively affects the teaching profession?	3.19	1.40
22	Do you agree that defining teachers under different statuses (teacher, specialist teacher, headteacher, contracted teacher, substitute teacher) harms the profession?	3.01	1.30
23	Do you agree that having a teacher relative in a different professional status would not change your perception of teachers?	3.28	1.21
24	Do you agree that teachers work in a more democratic environment today compared to the past?	3.23	1.14
25	Do you agree that the large number of unemployed teacher candidates negatively affects the teaching profession?	3.66	1.23
26	Do you agree that recruiting teachers through interviews negatively affects the status of the teaching profession?	3.27	1.37
27	Do you agree that teachers today have sufficiently improved themselves professionally?	2.69	1.09
28	Do you agree that teachers today pay attention to their language use and consistency of behavior outside school?	3.02	1.12
29	Do you agree that teachers engaging in other jobs due to financial difficulties negatively affects the teaching profession?	3.08	1.28
30	Do you agree that it is ethically acceptable for teachers to engage in business activities or provide private lessons to their own students?	2.87	1.27
31	Do you agree that students' easy access to information through the internet makes the teaching profession less important?	2.70	1.26
Overall Scale		3.30	1.18

The distribution of citizens' responses is presented in Table 3. The mean score for the statement, "To what extent do you agree that teaching is a sacred profession?" was found to be 4.43, whereas the mean score for the statement, "Do you agree that the ease of finding employment in teaching is a reason for choosing this profession?" was 2.62.

Discussion, Conclusion, And recommendations

This study aims to examine the prestige and social status of the teaching profession from the perspective of citizens within the framework of various variables. It is widely acknowledged that professions have undergone significant transformations parallel to the changes occurring in social structures under the influence of neoliberal policies. Teaching is among the professions most profoundly affected by this transformation. Developments in social, political, cultural, economic, and technological spheres directly influence the structure and function of the teaching profession. In this context, identifying the problems associated with teaching—a profession characterized by its public nature and high social significance—and developing solutions to these problems remain important and relevant. Conditions for entry into the teaching profession, admission criteria for teacher education programs in higher education institutions, economic opportunities, societal values, professional status and prestige, various forms of employment, and teachers' rights have continuously evolved and been restructured over time. Therefore, although numerous studies have examined the prestige of the teaching profession, it remains necessary to revisit this issue continuously in order to reveal the effects of changing social, economic, and educational conditions on the profession's status. In this respect, the prestige of the teaching profession continues to be a contemporary issue that requires periodic re-examination (Ünsal, 2018). This study identifies the factors that positively or negatively influence the prestige of the teaching profession; the findings are presented in detail, discussed in relation to the relevant literature and similar studies, and recommendations are developed based on the results.

The sample of the study was selected from individuals residing in the province of Sivas using a probability-based simple random sampling method. Face-to-face surveys were conducted to investigate participants' perceptions regarding the social prestige of the teaching profession. An evaluation of the findings revealed that the mean score for the statement "Teaching is a sacred profession" was 4.43, whereas the mean score for the statement "Ease of finding employment in teaching influences career choice" remained at 2.62.

The findings indicate that 76.9% of the participants agreed with the statement that "Teachers' social prestige has declined over time." In contrast, 13% disagreed with this statement, while 10.2% remained undecided. These findings suggest a significant decline in the social prestige of the teaching profession. The "24 November Teachers' Day Satisfaction, Expectations, and Educational Evaluation Survey" conducted by the Turkish Education Union (Türk Eğitim-Sen) on 24 November 2024 provides important insights regarding the social prestige of teaching. According to the survey findings, only 1.9% of participants believed that teaching is regarded as a prestigious profession by society. Conversely, 67.7% stated that teaching no longer holds a respected position in society, while 30.4% considered it to be only partially prestigious. When the factors contributing to the decline in the social prestige of teaching are examined, inadequate salaries and personal rights emerge as the most influential factor (38.8%). This is followed by politicians' attitudes and behaviors toward the teaching profession (30.7%), while society's general perceptions and attitudes account for 14.8% of the decline (Türk Eğitim-Sen, 2026).

It should be noted that various factors contribute to the declining prestige of the teaching profession. In particular, negative attitudes and behaviors of parents toward teachers and teaching, as well as unfavorable media coverage, have been identified as major contributors to this process. Frequent media reports concerning harassment, sexual abuse, and violence, together with the perception that teachers enjoy excessively long vacations, have negatively affected the profession's

reputation. Furthermore, negative statements directed at teachers by certain policymakers and senior bureaucrats in previous periods, the weakening of teachers' authority over students due to excessive privileges granted to students, and increasing parental supervision and pressure on teachers have also played a role. Additionally, the perception that teaching is a profession chosen only when other career options are unavailable, dissatisfaction with teachers' salaries, the large number of unemployed teacher candidates, and their lack of a strong culture of professional solidarity among teachers have all contributed to their loss of prestige in their profession (Kıran et al., 2019; Bayar et al., 2020). Moreover, within the context of the transformation of education, the role attributed to teachers in an education system increasingly commodified and restructured according to market dynamics under the influence of neoliberal policies has come to be defined largely through standardized assessment tools and quantitative performance indicators, rather than through societal values, ethical principles, moral responsibilities, and the ideal of cultivating responsible citizens and individuals (Karakoyunlu, 2024).

According to the findings, 63.9% of participants agreed with the statement that "The social status of the teaching profession has declined compared to the past." Meanwhile, 17.9% disagreed, and 18.1% remained undecided. These findings indicate that society perceives a decline in the status of the teaching profession over time. Factors determining the status of teaching—including working conditions, salary levels, admission requirements, demand for teachers, professional competencies, and teachers' rights—have undergone significant transformations over time. Social change, technological developments, economic conditions, and cultural dynamics have played a decisive role in accelerating this transformation. The decline in the status of teaching can be attributed to multiple factors, including inadequate teacher salaries relative to economic conditions, the excessive increase in the number of teacher candidates, insufficient selectivity and quality standards in teacher education faculties, the widespread transition into teaching through pedagogical formation programs by individuals trained in other fields, and the increasing incidence of violence directed at teachers by parents (Ünsal, 2018).

Throughout the history of the Republic, teaching has played a central role in transmitting social knowledge and fundamental values. However, today the profession appears to have experienced a considerable decline, particularly in terms of income and working conditions. Research findings indicate that the necessity for teachers to engage in additional employment has contributed to their decline in the profession's status. According to the November 2025 bulletin of the Eğitim-İş Union, one-quarter of teachers work in additional jobs to support their livelihoods, and one-tenth of these teachers are employed outside their professional field (Eğitim-İş, 2025, p. 8).

Another important factor contributing to the decline in the status of the teaching profession is the high number of unemployed teacher candidates awaiting appointment. According to the findings, 64.6% of citizens believe that the increasing number of unappointed teachers negatively affects the teaching profession. Despite Türkiye's more than 170 years of experience in teacher education, the absence of a consistent and comprehensive educational philosophy, the influence of political interventions in educational policies, and the effects of populist approaches have negatively affected teacher training processes. Consequently, teacher education practices have become trapped in a structure unable to establish a balance between quality and quantity (Şanal, 2020).

In 2005, approximately 173,000 teacher education graduates took the Public Personnel Selection Examination (KPSS) in order to be appointed as teachers. By 2022, this number had risen to 420,000. Additionally, 55,000 applicants registered for the examination but did not attend. Considering those who neither attended nor applied, the current number of teacher candidates awaiting appointment is estimated to be approximately 700,000. This figure indicates the existence of a pool of unemployed teacher graduates nearly equal in size to the number of teachers currently employed (Ayrıl, 2023). Therefore, the continuous modification of teacher recruitment and training

criteria, along with the expansion of programs leading to teaching qualifications, has resulted in a dramatic increase in the number of unappointed teachers, thereby contributing to the decline in the profession's status.

This situation has also affected public perceptions of teaching. While teaching ranked fourth among professions in terms of prestige and desirability in 2015, it dropped ten places to fourteenth position in 2020. These findings are consistent with the results of numerous studies in the literature. Overall, it can be concluded that the teaching profession has experienced a significant loss of status over time, accompanied by a noticeable erosion of social prestige and public respect (Sunar, 2020).

One of the factors negatively affecting the social status of teaching is the existence of multiple forms of employment within the profession. Teachers employed by the Ministry of National Education work under various categories, including paid teachers, contracted teachers, specialist teachers, and headteachers. This diversity in employment status leads to differences in the value attributed to teachers based on whether they hold permanent or temporary positions. While permanent teachers tend to be viewed more positively, those employed under temporary or insecure conditions are often perceived less favorably. Although teachers working under different employment statuses perform similar duties within the same educational institutions, disparities in financial and employment rights negatively affect workplace harmony and encourage parents to prefer permanently employed teachers. Consequently, non-permanent teachers are often not regarded as fully professional educators (Keskin, 2012, pp. 196–198).

Parents and students are adversely affected by the practice of employing paid teachers, largely due to the temporary nature of these positions. This situation contributes to increased parental pressure and negatively influences the overall school climate (Doğan et al., 2013).

Research findings indicate a significant shift in students' and parents' perceptions of teachers compared to previous generations. While 76.5% of students reported that they attach less importance to teachers, this proportion was measured at 55% among parents. These findings suggest that the decline in respect for teachers is particularly pronounced among students.

Societal perceptions also influence the way the teaching profession is viewed. According to the study conducted by Karakoyunlu, students who are unconditionally obedient to teachers and who are not expected to question or challenge them are perceived as representing an ideal situation in terms of authority and professional prestige. However, participants in the study noted that during what they described as the "prince-child era," parents not only entrusted their children to teachers but also developed expectations of authority over teachers or viewed them as service providers. Emphasizing that authority has shifted toward children, participants argued that parents adopting a child-centered approach increasingly perceive teachers as caregivers rather than educational professionals (Karakoyunlu, 2024). In this context, particularly at the preschool and primary education levels, the identification of teachers with a caregiving role emerges as a significant factor contributing to the erosion of professional prestige.

In earlier periods, teachers were regarded as figures who assumed parental and guidance roles, often described through expressions such as "I entrust my child entirely to you" or "a second mother and father." Today, however, teachers are increasingly perceived as "childcare providers" or "technicians preparing students for examinations," resulting in a relative decline in the profession's social prestige and authority. The examination-oriented educational approach generates intense anxiety among both students and parents, and this pressure is indirectly reflected in teachers' professional lives. Teachers develop concerns regarding their own professional performance due to the possibility of students' failure and the weight of societal expectations, leading them to work in stressful and tense environments (Çetin & Ünsal, 2019).

This transformation is not unique to the teaching profession; similar declines in respect and trust can be observed in other public service professions, such as healthcare. Frequent complaints, unfounded allegations, and occasional incidents of violence support the argument that the social prestige of various professions has diminished. Although professional mistakes and ethical violations may contribute to this process, the phenomenon is largely associated with broader changes in societal perceptions of professions.

One of the value-based factors contributing to the decline in the social prestige of teaching is that access to information is no longer limited to schools and teachers. With the development of digital technologies, learning and teaching processes are increasingly conducted through various online platforms. Consequently, the teacher's traditional position as the sole authority and transmitter of knowledge has been questioned. Although 53.4% of participants stated that access to information through the internet and digital platforms does not diminish the importance of teaching, this finding alone is insufficient to fully explain the transformation in the perceived social value of the profession. Therefore, it can be argued that the widespread availability of alternative sources of information has an indirect and complex influence on the prestige of teaching.

Parallel to the decline in the significance of societal ideals and moral values, the functions traditionally expected of teachers in these domains have also weakened. This helps explain claims that online educational simulations and instructional content available on digital platforms such as YouTube negatively affect the social prestige of the teaching profession. Within a social context in which teachers' roles are increasingly limited to preparing students for examinations rather than transmitting values and serving as role models, the belief that these functions can be effectively fulfilled through digital educational channels has become more prevalent. Furthermore, the flexibility, repeatability, and interactivity offered by such platforms reinforce this perception. As a result, the traditional scope of teachers' professional roles has gradually narrowed as mass communication technologies have become powerful and alternative sources of knowledge (Karakoyunlu, 2024).

Transformations in the social structure, coupled with rising levels of graduate unemployment and the increasing emphasis on quantitative indicators such as certificates, diplomas, and standardized multiple-choice examinations, have negatively affected the social value and prestige of the teaching profession. This situation aligns with the arguments advanced by Ivan Illich in *Deschooling Society*. According to Illich, modern schooled societies rely on state-institutionalized systems of assessment, certification, and diploma mechanisms, as well as the determining influence of market economies and consumer-oriented dynamics. Such structures hinder equitable and balanced social development by reproducing structural inequalities and subjecting individuals to standardized measures of success, thereby limiting the emergence of independent thought and creative potential (Illich, 2021, pp. 7–31). Consequently, because the promises and assumptions of modern educational systems often fail to correspond with social realities, trust in and respect for educational stakeholders gradually decline.

In conclusion, it can be argued that Turkish society has historically attributed considerable value to the teaching profession through cultural, religious, and historical frameworks. This appreciation is rooted in the association of teaching with the prophetic mission and the perception of Prophet Muhammad as the first teacher of Muslims. Furthermore, during the Republican era, teachers were entrusted with the responsibility of educating citizens in accordance with the principles of the Republic. Consequently, families traditionally entrusted their children to teachers with complete confidence, viewing them as figures who served “both as mother and father.”

However, research findings demonstrate that, alongside broader social transformations, the prestige of professions in general—and teaching in particular—has declined. Globalization-driven

changes have inevitably affected many professions, with teaching being among the most significantly impacted. The decline in the social prestige of teaching over time can be attributed to several factors. From the perspective of social prestige, negative attitudes among parents and students, media reports involving harassment, sexual abuse, and violence, as well as statements made by politicians and bureaucrats regarding the profession, have damaged the public image of teachers. Additionally, common expressions such as “teachers have too many holidays and earn money without working” or “at least you can become a teacher” negatively influence the profession’s reputation.

From the perspective of occupational status, frequent changes in recruitment procedures, the widespread use of interview-based selection processes, the existence of hundreds of thousands of unemployed teacher candidates, and disparities in economic and professional rights among teachers employed under different contractual arrangements have all contributed to the erosion of professional status. Moreover, parallel to broader societal changes, teachers are no longer perceived as the sole source of knowledge. With technological advancements and the increasing integration of the internet, artificial intelligence, the metaverse, and platforms such as YouTube into educational processes, it can be argued that the social prestige of the teaching profession has further declined.

When all findings are considered collectively, the following recommendations may be proposed to enhance the prestige of the teaching profession:

Strengthening Teachers’ Rights: Improving teachers’ economic, social, democratic, and professional rights is essential for enhancing the prestige of the profession. This includes improving salary policies, regulating working conditions, and strengthening mechanisms for professional participation.

Eliminating Differentiated Employment Statuses: To ensure the stability and prestige of the profession, temporary and substitute teaching practices should be discontinued, and secure, permanent employment models should be expanded.

Ensuring Stability in Entry Requirements: Establishing long-term policies and avoiding frequent changes in recruitment criteria are crucial for increasing confidence in the profession and ensuring sustainable professional planning.

Preserving the Public Nature of Teaching: Teaching should not be subordinated to market forces. Policies emphasizing the public and social dimensions of education should be developed to maintain the quality of educational services.

Regulating the Number of Unappointed Teachers and Pedagogical Formation Programs: To sustain the prestige of the profession, the number of unappointed teacher candidates should not continue to increase, and pedagogical formation programs should be planned in accordance with labor market needs. Rather than granting pedagogical certification to all university graduates, participation should be limited based on professional requirements and employment opportunities.

Improving Parent and Student Attitudes Toward Teachers: Awareness programs should be implemented to highlight the prestige of teaching and the leadership role of teachers within the educational process. Parents and students should be informed about the central role teachers play in ensuring effective education. Furthermore, mechanisms should be established to prevent unfounded complaints against teachers, and complaint procedures should be based on fair and transparent evaluation systems.

Raising Awareness Regarding the Use of Technology in Education: As digital tools and educational platforms become increasingly widespread, efforts should be made to ensure that technology is perceived not as a substitute for teachers but as a complementary and supportive resource that enhances the roles of schools and teachers.

www.turkishstudies.net/turkishstudies**Turkish Studies**

eISSN: 1308-2140

**ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY**

Öğretmenlik Meslek Saygınlığının Yurttaş Görüşleri Temelinde İncelenmesi

Giriş

Toplumsal yapının temel unsurlarından biri olan *meslek*, toplumun işleyişinde kritik bir konuma sahiptir. Toplumsal örgütlenmenin oluşumunda, iş bölümünün gelişmesinde ve toplumsal yapının biçimlenmesinde belirleyici bir rol üstlenmesi; ayrıca toplumsal uzlaşının ve istikrarın sağlanmasına yaptığı katkılar, mesleğin toplumsal önemini ortaya koymaktadır. Sosyo-kültürel ve ekonomik boyutlarıyla meslek, toplumsal etkileşimi şekillendiren başat bir unsur olarak dikkat çeker ve salt maddi kazanç elde etmeye yönelik işlerden ya da uğraşlardan belirgin biçimde ayrışır (İlhan, 2008). Her meslek, kendine özgü tanımlara, görev kapsamına, yaygın olarak kullanılan araç ve gereçlere, mesleğin icrasında gerekli görülen niteliklere ve çalışma ortamı ile koşullarına sahiptir. Ayrıca, istihdam olanakları da meslekten mesleğe farklılık göstermektedir. Mesleki eğitim açısından değerlendirildiğinde ise, bir mesleğe yönelmek için gerekli giriş koşullarının, eğitimin süresi ve içeriğinin, meslekte ilerleme olanaklarının ya da farklı alanlara geçiş imkânlarının belirleyici olduğu görülmektedir. Bunun yanında, ilgili meslek alanını destekleyen profesyonel kuruluşlar da mesleki gelişimin önemli bileşenleri arasında yer almaktadır (Atalay, 2013).

“Bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli iş” (TDK, 2005, s.1377). *“Meslek, insanın yaşamını sürdürebilmek için icra ettiği ve genellikle yoğun bir eğitim, çalışma, bilgi birikimi, seçilen mesleğe bağlı olarak, yetenek geliştirmeyi gerektiren ve tüm bu sürecin sonunda kişilerin kazandığı unvana verilen isme meslek denir.”* (Atalay, 2013, s. 223). Günümüzde meslekler, bireylerin toplumsal sınıf konumlarının oluşmasında ve belirlenmesinde en temel göstergelerden biri olarak kabul edilmektedir. Bireyin toplum içindeki yerini, saygınlığını ve önem düzeyini büyük ölçüde etkiler. Ayrıca meslek, kişinin gelir düzeyini, sahip olduğu becerileri, toplumsal statüsünü ve saygınlığını yansıtan başlıca ölçütlerden biri olarak değerlendirilmektedir (Karakaş, 2003).

Mesleklerin toplumsal ilişkilerden bağımsız düşünülmemeyeceği açıktır. Eğitim, ekonomi, kentleşme ve toplumsal tabakalaşma gibi çok çeşitli sosyal olgular, meslekler ekseninde incelenebilir. Özellikle sanayi sonrası bilgi toplumlarında iktisadi yapının hızlı dönüşümü, mesleklerin toplumsal anlamı ve taşıdığı önem üzerine yapılan değerlendirmeleri daha kritik hâle getirmektedir. Bu nedenle, dünyada sosyo-ekonomik değişimleri meslekler üzerinden okumaya yönelik analizlerin giderek daha fazla yaygınlaştığı görülmektedir (Sunar, 2020). Özellikle üretim biçimleri ve ekonomik yapı, toplumsal düzeni olduğu kadar mesleki yapılanmaları da belirleyici bir şekilde etkilemiştir. Özellikle 1980 ve sonrası uygulanan neo-liberal politikaların etkisi ile birlikte mesleklerde hızlı bir dönüşüm yaşanmıştır. Küreselleşmenin meslekler üzerindeki etkisi çoğu durumda yıpratıcı olmuştur. Bu süreçte hükümetler, meslek ve zanaatların kendi kendini düzenlemesine imkân tanıyan geleneksel kurumsal yapıları kademeli olarak tasfiye etmiş; onların yerine devlet merkezli, daha karmaşık düzenleyici mekanizmalar getirmiştir. Bu dönüşüm sonucunda meslek gruplarının standart belirleme, mesleğe kabulü denetleme, etik ilkeleri oluşturma ve

uygulama, disiplin süreçlerini yürütme ile terfi ve mesleki gelişim prosedürlerini belirleme gibi yetkileri önemli ölçüde zayıflamıştır (Standing, 2020).

Neo-liberal politikaların etkisiyle kamusal niteliğe sahip olan öğretmenlik mesleği de kapsamlı dönüşümler yaşamıştır. Bu süreçte gerçekleştirilen reformlar, çoğunlukla eğitim programlarının, istihdam politikalarının ve eğitimin yönetsel ile finansal yapılarının piyasa dinamiklerine uyarlanmasıyla şekillenmiştir. Eğitimi özel bir yatırım alanı olarak konumlandıran neo-liberal anlayış, hem eğitim hizmetlerinin hem de öğretmen emeğinin metalaştırılmasını meşrulaştırmakta; buna ek olarak piyasa odaklı ilke ve uygulamaların okul yönetimi de dâhil olmak üzere tüm eğitim alanlarında yaygınlaştırılmasına zemin hazırlamaktadır. Böylece eğitim kurumlarında “yeni işletmecilik” anlayışı olarak nitelenen, işletme mantığının yoğun biçimde içselleştirildiği bir yönetim modeli ortaya çıkmıştır (Ertürk, 2018). Okul, yalnızca Yeni Dünya’da egemen bir inanç sistemi olarak değil, aynı zamanda küresel ölçekte en hızlı büyüyen sektörlerden biri olarak da değerlendirilebilir. Eğitim aracılığıyla tüketici kimliğinin inşa edilmesi, günümüz ekonomisinde giderek önem kazanan alanlar arasında yer almaktadır. Özellikle gelişmiş ülkelerde üretim maliyetlerinin azalmasıyla birlikte, denetim altında tutulabilir tüketim pratikleri için bireye yönelik yatırımlar artış göstermektedir. Son on yıllık dönemde, okul sistemiyle doğrudan ilişkili sermaye yatırımlarının, savunma harcamalarına kıyasla daha yüksek bir büyüme ivmesi sergilediği gözlemlenmektedir (Illich, 2021, s. 54). Bu bağlamda küreselleşme ya da yeni dünya düzeni, eğitim-öğretim sürecini büyük ölçüde piyasa değerleri ekseninde ele almakta ve eğitim politikalarını bu anlayış doğrultusunda yapılandırmaktadır. Bu sürecin doğal bir sonucu olarak öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığında bir aşınma yaşandığını ileri sürmek mümkündür.

Öğretmenlik mesleğinin dönüşümünde etkili olan temel unsurlar arasında, mesleki özerkliği zayıflatan politikalar, farklı statülerde istihdam edilen öğretmen uygulamaları, sınav sisteminin öğretmenler üzerindeki baskıları, ekonomik koşulların yol açtığı yoksullaşmanın mesleğe yansıması ve plansız öğretmen istihdam süreçleri yer almaktadır. Bu tür düzenleme ve uygulamalar, yalnızca mesleğin yapısal niteliğini değiştirmekle kalmamış, aynı zamanda öğretmenlik mesleğinin toplumsal itibarını da önemli ölçüde zedelemiştir. Literatür incelendiğinde öğretmenliğin saygınlığını azaldığına dair (Akyüz, 2012; Ünsal, 2018; Bozbayındır, 2019; Ertürk, 2019; Karabay, 2023; Sunar, 2020) farklı değişkenler bağlamında birçok çalışmanın yapıldığını gözlemlemekteyiz.

Öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığının azalmasına çeşitli yapısal ve algısal etmenler neden olmaktadır. Öğretmen yeterliğinin, büyük ölçüde öğrencilerin merkezi sınavlardan elde ettiği puanlarla ilişkilendirilerek değerlendirilmesi; mesleğe ilişkin ekonomik ve özlük haklarının giderek zayıflaması; öğretmenlerin niteliklerinden ziyade nicel ölçütlerle ele alınması bu süreci olumsuz yönde etkilemektedir. Ayrıca velilerin öğretmenler üzerinde artan baskısı ve zaman zaman sergiledikleri olumsuz tutumlar, öğretmenlerin çalışma koşullarını ve mesleki motivasyonlarını zayıflatmaktadır. Bunun yanında, toplumda öğretmenlerin sık tatil yaptığına ilişkin yanlış algılar ile öğretmenlik görevlerinin herkes tarafından kolaylıkla yerine getirilebileceği düşüncesi, mesleğin değerini düşüren önemli söylemler arasındadır. Siyasi aktörler ve bürokratlar tarafından dile getirilen olumsuz açıklamalar ile öğrencilere ölçsüz biçimde sunulan “müşteri memnuniyeti” odaklı yaklaşımlar da öğretmenlik mesleğinin itibar kaybını hızlandıran diğer etkenler olarak sıralanabilir (Tedmem, 2014; Erzen & Özçağan, 2018; Kıran vd., 2019; Bayar vd., 2020).

“Yeni işletmecilik”, “müşteri memnuniyeti” gibi kavramlara uygun oluşturulan politikalar öğretmenlik mesleğinin itibar skalasını gün geçtikçe aşağıya çekmiştir. Toplumun her kesimi tarafından kritik edilen öğretmenlik mesleğinin saygınlığını aşağı çeken nedenlerin bilinmesi gerekiyor. Öğretmenlik mesleğinin saygınlığını düşüren faktörler aynı zamanda öğretmenlik mesleğinin dönüşümüne de neden olan faktörlerdir. Öğretmenlik mesleğinin saygınlığına ilişkin çok sayıda araştırma bulunmakla birlikte, değişen koşullar ve güncel konjonktürün meslek üzerindeki etkilerini değerlendirme gerekliliği, bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır.

Öğretmenlik mesleği, hem bireylerin eğitim süreçlerinde hem de toplumların genel gelişiminde merkezi bir öneme sahiptir. Bir toplumun gelecekteki gelişim düzeyi, büyük ölçüde öğretmenlerin sahip olduğu değer ve statü ile ilişkilendirilebilir. Bununla birlikte, öğretmenlerin mesleki statüsü, birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de sıkça tartışmaya açılan bir konudur. Mesleki statü, öğretmenlerin toplum içindeki saygınlığını, mesleki doyumunu ve motivasyon düzeyini doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda, söz konusu araştırmanın temel amacı, geçmişe oranla öğretmenlik mesleğinin toplum nezdinde saygınlığını ortaya çıkarmak olacaktır. Ayrıca vatandaşın ya da yurttaşın öğretmenlerin mesleki statü algılarını ve bu algılarına neden olan faktörleri değerlendirmektir. Çalışma, yurttaşların öğretmenlik mesleğinin saygınlığına ilişkin görüşlerini derinlemesine anlamak ve bu görüşlerin öğretmenlik mesleğine yansımalarını ortaya koymak amacıyla nicel araştırma yöntemleri kullanılarak yürütülmüştür.

Araştırmanın Amacı ve Varsayımları

Dünya genelinde ve ülkemizde toplumsal yapıda meydana gelen değişimler, ekonomide yaşanan dönüşümler ile eğitim sisteminde gerçekleştirilen reformlar, öğretmenlerin üstlendikleri roller ve sorumluluklarda önemli farklılaşmalara yol açmıştır. Bu bağlamda, bu çalışmanın temel amacı, Sivas ilinde yaşayan vatandaşların, toplumsal gelişmeler doğrultusunda öğretmenlerin mesleki saygınlıklarına ilişkin değişimleri ve bu değişimlerin arkasındaki nedenleri yurttaş perspektifinden ortaya koymaktır.

Temel Varsayım: Sosyo-ekonomik yapıda meydana gelen değişimler meslekler üzerinde etkili olmaktadır. Özellikle sosyo-ekonomik faktörlerin etkisiyle uygulanan eğitim politikaları öğretmenlik ve öğretmenlik mesleğinin saygınlığını olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda günümüzde öğretmenlik mesleğinin saygınlığının yurttaş gözünde geçmişe oranla anlamlı bir farklılık göstererek değişmiştir.

Alt Varsayımlar

V1: Geçmişe oranla öğretmenlik meslek statüsü düşmüştür.

V2: Geçmişe oranla öğretmenlik mesleğine daha az önem verilmektedir.

V3: Öğretmenlerin farklı işlerle uğraşması öğretmenlik mesleğine zarar verir.

V4: Öğretmenlik mesleği kutsal bir meslek olma vasfını sürdürmektedir.

V5: Günümüzde çocuklarımızın bir öğretmenle evlenmesini isterim.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Araştırmada, tarama modellerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Betimsel tarama, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu ve olayla ilgili görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır (Aypay, vd. 2011, s. 59). Betimsel tarama deseni, geçmişte ya da halen var olan bir durumu, herhangi bir müdahalede bulunmaksızın, olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlar (Karasar, 2009, s. 81). Bu bağlamda çalışma, öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığına ilişkin yurttaş algılarını mevcut durum üzerinden değerlendirmekte ve bu algıların yaygınlığını ortaya koymayı hedeflemektedir. Araştırma, nedensel bir açıklama geliştirmekten ziyade, öğretmenlik mesleğine ilişkin algıların hangi yönlerde yoğunlaştığını ortaya koymayı amaçladığı için betimsel tarama deseniyle sınırlandırılmıştır.

Evren ve Örneklem

2024 yılında Sivas ilinde yaşayan 650.401 yurttaş (Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK), 2024) araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Olasılığa dayalı tesadüfi örnekleme yönteminde, evreni

oluşturan her birimin örneklem içerisinde yer alma olasılığı aynıdır. Diğer bir anlatımla, birimler birbirinden bağımsız olarak eşit seçilme şansına sahip olmaktadır (Ural ve Kılıç, 2005, s.32). Bu araştırmanın örneklem grubu, olasılığa dayalı tesadüfi örneklem tekniği kullanılarak seçilen 520 yurttaştan oluşmaktadır. Sivas ilinde yaşayan 520 vatandaşa yüz yüze anket uygulanmış, ancak anketi usule uygun cevaplandırmadıkları için 18 tanesi geçersiz sayılmış, 279 kadın ve 223 erkek toplam 502 katılımcının anketi değerlendirilmiştir.

Araştırma Süreci

Araştırma, Sivas ilinde yaşayan 20 yaş üzeri yurttaşları kapsamaktadır. 26 Şubat 2024 ile 27 Mart 2024 tarihleri arasında tesadüfi örneklem tekniğine göre seçilen örneklem grubuyla görüşmek için öğrenci velileri, farklı iş kollarında çalışan yurttaşlara gidilmiş ve gönüllü olarak ankete katılmak isteyen vatandaşlarla yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Öğretmenlik mesleğinin saygınlığı toplum nezdinde düştüğüne dönük literatür taraması yapılmış ve daha önceden bu konu ile ilgili uygulanan anket soruları incelenmiştir. Yine 25 yıllık öğretmenlik meslek yaşamında çeşitli öğretim kademelerinde (temel eğitim-orta öğretim) üstlendiğim müdürlük, müdür yardımcılığı ve öğretmenlik görevleri sonucunda edinmiş olduğum deneyimlerimin faydalanarak 31 adet anket sorusu oluşturulmuştur. Bu anket formunu oluşturulmasında, Abdülvahap Özpolat'ın 2002 yılında yapmış olduğu, "Sosyolojik Açıdan Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmenlerin Toplumdaki Yeri" konulu doktora çalışmasından, Ufuk Güven ve Behlül Bilal Sezer'in "Velilerin Öğretmenler Üzerindeki Baskıların Öğrenci Başarısı Üzerindeki Etkisi" adlı makalesinden, Derya Keskin'in "Bitmeyen Sınavlar Yaşanmayan Hayatlar Eğitimde Paradigma Değişimi" adlı kitabından yararlanılarak anket formu oluşturulmuştur. Anket formu, Sivas ilinde yaşayan vatandaşlara sorulmuştur. Anketin ilk aşaması kişisel bilgileri içine alan başka bir deyişle sosyo-demografik özellikleri ölçen sorulardan meydana gelmiştir. Bunlar yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim durumu, meslek, gelir durumu ve doğum yeri gibi sorulardan oluşmaktadır. Anketin ikinci aşaması öğretmenlik mesleğinin statüsünü ele alan 31 adet anket sorusu uygulanmıştır. Öğretmenlik meslek statüsüne yönelik ifadelerin yer aldığı 5'li Likert tipi ölçek (1 Cevaplayanların algı ve beklentilerini tespit edebilmek için beşli Likert ölçeğinden 5=Tamamen katılıyorum, 1=Kesinlikle katılmıyorum) ile değerlendirilmiştir.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler freetrialversion of SPSSStatistics (Statistical PackageforSocialSciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verileri değerlendirilirken (sayı, yüzde, ortalama, standart sapma) tanımlayıcı istatistiksel metotlar kullanılmıştır.

Araştırma Etiği

Bu araştırma Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu 25.12.2023 tarihli etik kurul onay belgesi alınarak yapılmış olup araştırmada "Yüksek Öğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği" kurallarına bağlı kalmıştır.

Bulgular**Tablo 1.** Vatandaşların demografik özelliklerine göre dağılımı

	Değişkenler	n	%
Yaş	21-30	154	30.7
	31-40	130	25.9
	41-50	132	26.3
	51 ve üstü	86	17.1
Cinsiyet	Kadın	279	55.6
	Erkek	223	44.4
Medeni durum	Bekâr	143	28.5
	Evli	345	68.7
	Diğer	14	2.8
Eğitim durumu	Okuryazar	6	1.2
	İlkokul	51	10.2
	Ortaokul	43	8.6
	Lise	149	29.7
	Üniversite	253	50.4
Meslek	Memur	85	16.9
	Esnaf	44	8.8
	Serbest meslek	47	9.4
	İşçi	63	12.5
	Ev hanımı	104	20.7
	Diğer	159	31.7
Gelir	Belirtmek istemiyorum	19	3.8
	10000 den az	74	14.7
	11000-20000 ₺	148	29.5
	21000-300000 ₺	117	23.3
	31000-40000₺	86	17.1
	41000 den fazla	58	11.6
Doğum yeri	Mezra-Köy	88	17.5
	Bucak-Kasaba	11	2.2
	İlçe	62	12.4
	Şehir	341	67.9
Toplam		502	100.0

Vatandaşların demografik özelliklerine göre dağılımı Tablo 1’de verilmiştir. Katılımcıların yaşlarına göre dağılımları incelendiğinde, katılımcıların % 30.7’sinin 21-30, % 25.9’unun 31-40, % 26.3’ünün 41-50 ve % 17.1’inin ise 51 ve üstü olduğu görülmektedir. Katılımcıların % 55.6’sının kadın, % 44.4’ünün erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların medeni durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, katılımcıların % 28.5’inin bekâr, % 68.7’sini evli ve % 2.8’inin diğer olduğu görülmektedir.

Katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımları incelendiğinde, % 1.2’sinin okuryazar, % 10.2’sinin ilkokul, % 8.6’sının ortaokul, % 29.7’sinin lise ve % 50.4’ünün üniversite olduğu görülmektedir. Katılımcıların mesleklerine göre dağılımları incelendiğinde, katılımcıların % 16.9’unun memur, % 8.8’inin esnaf, % 9.4’ünün serbest meslek, % 12.5’inin işçi, % 20.7’sinin ev hanımı ve % 31.7’sinin diğer olduğu görülmektedir.

Katılımcıların gelirlerine göre dağılımları incelendiğinde, katılımcıların % 3.8’inin belirtmek istemediği, % 14.7’sinin 10000 den az, % 29.5’inin 11000-20000 ₺, % 23.3’ünün 21000-300000 ₺, % 17.1’inin 31000-40000₺ ve % 11.6’sının 41000 den fazla olduğu görülmektedir. Katılımcıların doğum yerlerine göre dağılımları incelendiğinde, katılımcıların % 17.5’inin mezra-köy, % 2.2’sinin bucak-kasaba, % 12.4’ünün ilçe ve % 67.9’unun ise şehir olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Vatandaşların ifadelere verdiği cevapların dağılımı

NO		Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen katılıyorum	
		n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1	Eskiden öğretmenlere daha çok önem veriliyordu, görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?	15	3.0	35	7.0	29	5.8	187	37.3	236	47.0
2	Gün geçtikçe öğretmenlerin saygınlığında bir düşme söz konusudur, görüşüne katılır mısınız?	10	2.0	55	11.0	51	10.2	229	45.6	157	31.3
3	Öğretmenliğin kutsal bir meslek olduğu görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?	11	2.2	15	3.0	26	5.2	144	28.7	306	61.0
4	Geçmişe oranla öğretmene duyulan ihtiyacın azaldığı, gittikçe de azalacağı görüşüne katılır mısınız?	108	21.5	142	28.3	80	15.9	108	21.5	64	12.7
5	Öğretmenlik mesleği zor bir meslektir, görüşüne katılır mısınız?	20	4.0	40	8.0	67	13.3	199	39.6	176	35.1
6	Öğretmenliğin bir uzmanlık mesleği olduğu, herkesin bu işi yapamayacağı görüşüne katılır mısınız?	20	4.0	41	8.2	44	8.8	175	34.9	222	44.2
7	Öğretmenlikte iş bulma kolaylığı bu mesleği tercih etme nedenidir, görüşüne katılır mısınız?	93	18.5	189	37.6	79	15.7	99	19.7	42	8.4
8	Öğretmenlerin tatil imkânının çok olması bu mesleği tercih etme nedenidir, görüşüne katılır mısınız?	67	13.3	100	19.9	92	18.3	166	33.1	77	15.3
9	Geçmişe oranla öğretmenlik mesleği statüsünün toplum nezdinde düştüğüne katılır mısınız?	24	4.8	66	13.1	91	18.1	225	44.8	96	19.1
10	Geçmişe oranla öğretmenlerin ekonomik zorluk çektiği görüşüne katılır mısınız?	124	24.7	130	25.9	102	20.3	91	18.1	55	11.0
11	Öğretmenlerin ek iş yapması (taksi şoförlüğü, işportacılık vb.) öğretmenlik mesleğine zarar verir, görüşüne katılır mısınız?	75	14.9	116	23.1	80	15.9	143	28.5	88	17.5

12	Günümüzde çocuklarının öğretmen olması için gayret gösteririm, görüşüne katılır mısınız?	31	6.2	72	14.3	135	26.9	182	36.3	82	16.3
13	Günümüzde çocuklarının bir öğretmenle evlenmesini isterim, görüşüne katılır mısınız?	16	3.2	48	9.6	153	30.5	214	42.6	71	14.1
14	Geçmişe oranla öğretmenlere meslektaşları tarafından daha az önem veriliyor, görüşüne katılır mısınız?	34	6.8	134	26.7	164	32.7	128	25.5	42	8.4
15	Geçmişe oranla vatandaşlar öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	28	5.6	96	19.1	67	13.3	212	42.2	99	19.7
16	Geçmişe oranla öğrenciler öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	15	3.0	63	12.5	40	8.0	203	40.4	181	36.1
17	Geçmişe oranla veliler öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	30	6.0	115	22.9	81	16.1	182	36.3	94	18.7
18	Geçmişe oranla devlet öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	93	18.5	141	28.1	96	19.1	107	21.3	65	12.9
19	Geçmişe oranla öğretmenler meslek kurallarına daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	43	8.6	125	24.9	117	23.3	150	29.9	67	13.3
20	Günümüzde öğretmenler rol model olarak kabul edilir, görüşüne katılır mısınız?	45	9.0	116	23.1	138	27.5	159	31.7	44	8.8
21	Öğretmenlerin serbest kıyafetle okula gelmeleri öğretmenlik mesleğini olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?	69	13.7	128	25.5	57	11.4	134	26.7	114	22.7
22	Öğretmenlerin öğretmen, uzman öğretmen, başöğretmen, sözleşmeli öğretmen ve ücretli öğretmen gibi farklı statülerde tanımlanması mesleğine zarar verir, görüşüne katılır mısınız?	64	12.7	151	30.1	86	17.1	120	23.9	81	16.1
23	Çocuğumun ya da yakınımızın öğretmenin (öğretmen, uzman	39	7.8	119	23.7	88	17.5	174	34.7	82	16.3

	öğretmen, başöğretmen, sözleşmeli öğretmen ve ücretli öğretmen gibi) farklı statüde olması, öğretmene karşı bakış açımı değiştirmez, görüşüne katılır mısınız?										
24	Geçmişe kıyasla öğretmenler daha demokratik bir ortamda çalışmaktadır, görüşüne katılır mısınız?	48	9.6	79	15.7	145	28.9	170	33.9	60	12.0
25	Atanamayan birçok öğretmenin olması öğretmenlik mesleğini olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?	32	6.4	78	15.5	68	13.5	175	34.9	149	29.7
26	Günümüzde öğretmen alımlarının mülakat yolu ile yapılması öğretmenlik meslek statüsünü olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?	63	12.5	111	22.1	77	15.3	131	26.1	120	23.9
27	Günümüzde öğretmenler kendilerini mesleki anlamda yeterince geliştirmiştir, görüşüne katılır mısınız?	78	15.5	143	28.5	161	32.1	96	19.1	24	4.8
28	Günümüzde öğretmenler okul dışında konuşma üslubuna ve davranışlarının tutarlılığına önem verir, görüşüne katılır mısınız?	51	10.2	120	23.9	139	27.7	153	30.5	39	7.8
29	Günümüzde öğretmenlerin geçim sıkıntısı nedeniyle farklı işler yapmasını öğretmenlik mesleğini olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?	59	11.8	145	28.9	68	13.5	158	31.5	72	14.3
30	Günümüzde öğretmenlerin ticaretle uğraşmasını, kendi öğrencisine özel ders vermesini etik bulurum, görüşüne katılır mısınız?	93	18.5	119	23.7	94	18.7	151	30.1	45	9.0
31	Öğrencilerin internet sayesinde birçok bilgiye ulaşıyor olması öğretmenlik mesleğini önemsizleştirmektedir, görüşüne katılır mısınız?	94	18.7	174	34.7	66	13.1	127	25.3	41	8.2

Vatandaşların ifadelerine verdiği cevapların dağılımı Tablo 2’de verilmiştir. Katılımcıların % 47’sinin “Eskiden öğretmenlere daha çok önem veriliyordu, görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?” ifadesine katılıyorum, katılımcıların % 45.6’sının “Gün geçtikçe öğretmenlerin saygınlığında bir düşme söz konusudur, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum ve % 61’inin “Öğretmenliğin

kutsal bir meslek olduđu görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?” ifadesine katılıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Katılımcıların % 28.3'ünün “Geçmişe oranla öğretmene duyulan ihtiyacın azaldığı, gittikçe de azalacağı görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılmıyorum, % 39.6'sının “Öğretmenlik mesleği zor bir meslektir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, % 44.2'sinin “Öğretmenliğin bir uzmanlık mesleği olduđu, herkesin bu işi yapamayacağı görüşüne katılır mısınız?” ifadesine tamamen katılıyorum, % 37.6'sının “Öğretmenlikte iş bulma kolaylığı bu mesleği tercih etme nedenidir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılmıyorum ve % 33.1'inin “Öğretmenlerin tatil imkânının çok olması bu mesleği tercih etme nedenidir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Katılımcıların % 44.8'inin “Geçmişe oranla öğretmenlik mesleği statüsünün toplum nezdinde düştüğüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, % 25.9'unun “Geçmişe oranla öğretmenlerin ekonomik zorluk çektiği görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılmıyorum, % 28.5'inin “Öğretmenlerin ek iş yapması (taksi şoförlüğü, işportacılık vb.) öğretmenlik mesleğine zarar verir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum ve % 36.3'ünün “Günümüzde çocuklarımızın öğretmen olması için gayret gösteririm, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Katılımcıların % 42.6'sının “Günümüzde çocuklarımızın bir öğretmenle evlenmesini isterim, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, % 32.7'sinin “Geçmişe oranla öğretmenlere meslektaşları tarafından daha az önem veriliyor, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine kararsızım, % 42.2'sinin “Geçmişe oranla vatandaşlar öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum ve % 40.4'ünün Geçmişe oranla öğrenciler öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız? İfadesine katılıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Katılımcıların % 36.3'ünün “Geçmişe oranla veliler öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, % 28.1'inin “Geçmişe oranla devlet öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılmıyorum, % 29.9'unun “Geçmişe oranla öğretmenler meslek kurallarına daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Katılımcıların % 31.7'sinin “Günümüzde öğretmenler rol model olarak kabul edilir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, % 26.7'sinin “Öğretmenlerin serbest kıyafetle okula gelmeleri öğretmenlik mesleğini olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, % 30.1'inin “Öğretmenlerin öğretmen, uzman öğretmen, başöğretmen, sözleşmeli öğretmen ve ücretli öğretmen gibi farklı statülerde tanımlanması mesleğine zarar verir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılmıyorum ve % 34.7'sinin “Çocuğumun ya da yakınımızın öğretmenin (öğretmen, uzman öğretmen, başöğretmen, sözleşmeli öğretmen ve ücretli öğretmen gibi) farklı statüde olması, öğretmene karşı bakış açımı değiştirmez, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum cevabını verdiği görülmektedir.

Katılımcıların % 33.9'unun “Geçmişe kıyasla öğretmenler daha demokratik bir ortamda çalışmaktadır, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, % 34.9'unun “Atanamayan birçok öğretmenin olması öğretmenlik mesleğini olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, %26.1'inin “Günümüzde öğretmen alımlarının mülakat yolu ile yapılması öğretmenlik meslek statüsünü olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum ve % 32.1'inin “Günümüzde öğretmenler kendilerini mesleki anlamda yeterince geliştirmiştir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine kararsızım cevabını verdiği görülmektedir.

Katılımcıların % 30.5'inin “Günümüzde öğretmenler okul dışında konuşma üslubuna ve davranışlarının tutarlılığına önem verir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, % 31.5'inin “Günümüzde öğretmenlerin geçim sıkıntısı nedeniyle farklı işler yapmasını öğretmenlik mesleğini

olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum, % 30.1’inin “Günümüzde öğretmenlerin ticaretle uğraşmasını, kendi öğrencisine özel ders vermesini etik bulurum, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılıyorum ve % 34.7’sinin “Öğrencilerin internet sayesinde birçok bilgiye ulaşılıyor olması öğretmenlik mesleğini önemsizleştirmektedir, görüşüne katılır mısınız?” ifadesine katılmıyorum kararını verdiği görülmektedir.

Tablo 31. Vatandaşa Ait İfade Dağılımı

NO		Ort.	ss
1	Eskiden öğretmenlere daha çok önem veriliyordu, görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?	4.18	1.02
2	Gün geçtikçe öğretmenlerin saygınlığında bir düşme söz konusudur, görüşüne katılır mısınız?	3.93	1.01
3	Öğretmenliğin kutsal bir meslek olduğu görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?	4.43	0.89
4	Geçmişe oranla öğretmene duyulan ihtiyacın azaldığı, gittikçe de azalacağı görüşüne katılır mısınız?	2.76	1.35
5	Öğretmenlik mesleği zor bir meslektir, görüşüne katılır mısınız?	3.94	1.08
6	Öğretmenliğin bir uzmanlık mesleği olduğu, herkesin bu işi yapamayacağı görüşüne katılır mısınız?	4.07	1.10
7	Öğretmenlikte iş bulma kolaylığı bu mesleği tercih etme nedenidir, görüşüne katılır mısınız?	2.62	1.23
8	Öğretmenlerin tatil imkânının çok olması bu mesleği tercih etme nedenidir, görüşüne katılır mısınız?	3.17	1.29
9	Geçmişe oranla öğretmenlik mesleği statüsünün toplum nezdinde düştüğüne katılır mısınız?	3.60	1.08
10	Geçmişe oranla öğretmenlerin ekonomik zorluk çektiği görüşüne katılır mısınız?	2.65	1.32
11	Öğretmenlerin ek iş yapması (taksi şoförlüğü, işportacılık vb.) öğretmenlik mesleğine zarar verir, görüşüne katılır mısınız?	3.11	1.34
12	Günümüzde çocuklarımızın öğretmen olması için gayret gösteririm, görüşüne katılır mısınız?	3.42	1.11
13	Günümüzde çocuklarımızın bir öğretmenle evlenmesini isterim, görüşüne katılır mısınız?	3.55	0.96
14	Geçmişe oranla öğretmenlere meslektaşları tarafından daha az önem veriliyor, görüşüne katılır mısınız?	3.02	1.06
15	Geçmişe oranla vatandaşlar öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	3.51	1.17
16	Geçmişe oranla öğrenciler öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	3.94	1.10
17	Geçmişe oranla veliler öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	3.39	1.20
18	Geçmişe oranla devlet öğretmene daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	2.82	1.31
19	Geçmişe oranla öğretmenler meslek kurallarına daha az önem verir, görüşüne katılır mısınız?	3.15	1.19
20	Günümüzde öğretmenler rol model olarak kabul edilir, görüşüne katılır mısınız?	3.08	1.12
21	Öğretmenlerin serbest kıyafetle okula gelmeleri öğretmenlik mesleğini olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?	3.19	1.40
22	Öğretmenlerin öğretmen, uzman öğretmen, başöğretmen, sözleşmeli öğretmen ve ücretli öğretmen gibi farklı statülerde tanımlanması mesleğine zarar verir, görüşüne katılır mısınız?	3.01	1.30
23	Çocuğumun ya da yakınımızın öğretmenin (öğretmen, uzman öğretmen, başöğretmen, sözleşmeli öğretmen ve ücretli öğretmen gibi) farklı statüde olması, öğretmene karşı bakış açımı değiştirmez, görüşüne katılır mısınız?	3.28	1.21
24	Geçmişe kıyasla öğretmenler daha demokratik bir ortamda çalışmaktadır, görüşüne katılır mısınız?	3.23	1.14
25	Atanamayan birçok öğretmenin olması öğretmenlik mesleğini olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?	3.66	1.23

26	Günümüzde öğretmen alımlarının mülakat yolu ile yapılması öğretmenlik meslek statüsünü olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?	3.27	1.37
27	Günümüzde öğretmenler kendilerini mesleki anlamda yeterince geliştirmiştir, görüşüne katılır mısınız?	2.69	1.09
28	Günümüzde öğretmenler okul dışında konuşma üslubuna ve davranışlarının tutarlılığına önem verir, görüşüne katılır mısınız?	3.02	1.12
29	Günümüzde öğretmenlerin geçim sıkıntısı nedeniyle farklı işler yapmasını öğretmenlik mesleğini olumsuz etkiler, görüşüne katılır mısınız?	3.08	1.28
30	Günümüzde öğretmenlerin ticaretle uğraşmasını, kendi öğrencisine özel ders vermesini etik bulurum, görüşüne katılır mısınız?	2.87	1.27
31	Öğrencilerin internet sayesinde birçok bilgiye ulaşılıyor olması öğretmenlik mesleğini önemsizleştirmektedir, görüşüne katılır mısınız?	2.70	1.26
Ölçek Geneli		3.30	1.18

Vatandaşın ait ifadelerin dağılımı Tabloda 3'te verilmiştir. "Öğretmenliğin kutsal bir meslek olduğu görüşüne ne kadar katılıyorsunuz?" İfadesinin ortalamasının 4.43 ve "Öğretmenlikte iş bulma kolaylığı bu mesleği tercih etme nedenidir, görüşüne katılır mısınız?" İfadesinin ortalamasının 2.62 olduğu görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma, öğretmenlik mesleğinin itibarı-saygınlığı farklı değişkenler çerçevesinde vatandaşların bakış açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Neo-liberal politikaların etkisiyle toplumsal yapıda meydana gelen dönüşümlere paralel olarak mesleklerin de değişim sürecinden geçtiği bilinmektedir. Bu dönüşümden en fazla etkilenen meslek alanlarından biri öğretmenliktir. Sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik ve teknolojik alanlarda yaşanan gelişmeler, öğretmenlik mesleğinin yapısını ve işlevini doğrudan etkilemektedir. Bu bağlamda, kamusal niteliği ve toplumsal önemi yüksek olan öğretmenlik mesleğine ilişkin sorunların belirlenmesi ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerinin geliştirilmesi güncelliğini korumaktadır. Öğretmenliğe giriş koşulları, öğretmen yetiştiren yükseköğretim programlarına kabul ölçütleri, ekonomik olanaklar, toplumsal değerler, mesleğin statüsü ve saygınlığı, farklı istihdam biçimleri ile öğretmenlerin sahip oldukları haklar zaman içerisinde değişmekte ve yeniden düzenlenmektedir. Dolayısıyla öğretmenlik mesleğinin itibarına ilişkin çok sayıda araştırma yapılmış olmasına rağmen, değişen sosyal, ekonomik ve eğitsel koşulların bu mesleğin saygınlığı üzerindeki etkilerini ortaya koyabilmek amacıyla konunun sürekli olarak ele alınması gerekmektedir. Bu yönüyle öğretmenlik mesleğinin saygınlığı, güncelliğini koruyan ve düzenli aralıklarla yeniden araştırılması gereken bir alan olma özelliğini sürdürmektedir (Ünsal 2018). Bu çalışmada öğretmenlik mesleğinin saygınlığını olumlu ya da olumsuz biçimde etkileyen unsurlar ortaya konulmuş; elde edilen bulgular ayrıntılı olarak sunulmuş, ilgili alan yazın ve benzer araştırmalarla karşılaştırılarak tartışılmış ve sonuçlara dayalı öneriler geliştirilmiştir.

Bu araştırmada örneklem, Sivas ilinde ikamet eden bireyler arasından olasılığa dayalı basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle belirlenmiş; katılımcılara yüz yüze anket uygulanarak öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Katılımcı ifadelerine ilişkin bulgular değerlendirildiğinde, "Öğretmenliğin kutsal bir meslek olduğu" yargısına verilen yanıtların ortalamasının 4,43 olduğu, buna karşılık "Öğretmenlikte iş bulma kolaylığının meslek tercihini etkilediği" görüşüne ilişkin ortalamanın 2,62 düzeyinde kaldığı tespit edilmiştir.

Araştırma bulguları incelendiğinde, "Zaman içinde öğretmenlerin toplumsal saygınlığının azaldığı" görüşüne katılanların oranının % 76,9 gibi yüksek bir düzeyde olduğu görülmektedir. Buna karşılık, bu görüşe katılmayanların oranı % 13 olarak belirlenmiş, kararsız katılımcıların oranı ise %10,2 olarak ölçülmüştür. Elde edilen bu bulgular, öğretmenlik mesleğinin toplum nezdinde ki itibarının belirgin biçimde zayıfladığına işaret etmektedir. Türk Eğitim-Sen tarafından 24 Kasım 2024 tarihinde uygulanan "24 Kasım Öğretmenler Günü Memnuniyet, Beklenti ve Eğitimi

Değerlendirme Anketi”, öğretmenlik mesleğinin toplumdaki saygınlığına ilişkin önemli veriler sunmaktadır. Anket bulgularına göre, öğretmenlik mesleğinin toplum tarafından saygın bir meslek olarak görüldüğünü düşünen katılımcıların oranı oldukça düşük olup yalnızca % 1,9 düzeyindedir. Buna karşılık, katılımcıların % 67,7’si öğretmenliğin toplum nezdinde saygın bir konuma sahip olmadığı görüşünü ifade etmiştir. Öğretmenlik mesleğinin kısmen saygın görüldüğünü belirten katılımcıların oranı ise %30,4 olarak tespit edilmiştir. Öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığının azalmasına neden olan etkenler değerlendirildiğinde, mali ve özlük haklarının yetersizliği % 38,8 oranıyla en belirleyici faktör olarak öne çıkmaktadır. Bunu % 30,7 oranıyla siyasilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ve davranışları izlerken, toplumun genel yaklaşım ve algısının % 14,8 oranında etkili olduğu görülmektedir (turkegitimsen.org.tr/E.T.28/01/2026). Toplumda öğretmenlik mesleğinin saygınlığının düşmesinde çeşitli etkenlerin rol oynadığını ifade etmek gerekir. Özellikle velilerin öğretmenlere ve öğretmenlik mesleğine yönelik olumsuz tutum ve davranışları ile basın ve yayın organlarında yer alan olumsuz haberlerin bu süreci beslediği vurgulanmıştır. Medyada sıklıkla yer alan taciz, cinsel istismar ve şiddet vakalarına ilişkin haberler ile öğretmenlerin uzun süre tatil yaptıkları yönünde oluşturulan algının, mesleğin saygınlığı üzerinde olumsuz etkiler yarattığı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, geçmiş dönemlerde bazı yöneticilerin (bakanlar ve üst düzey bürokratlar) öğretmenlere yönelik olumsuz söylemleri, öğrencilere tanınan aşırı ayrıcalıklar nedeniyle öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki otoritelerinin zayıflaması, velilerin öğretmenler üzerindeki denetim ve baskısının artması bu unsurlar arasında yer almaktadır. Ayrıca, öğretmenlik mesleğinin toplumda “başka bir meslek edinilemediğinde tercih edilen bir iş” olarak algılanması, öğretmen maaşlarının yetersiz bulunması, çok sayıda atanamayan öğretmenin varlığı ve öğretmenler arasında güçlü bir mesleki dayanışma kültürünün oluşmaması da mesleğin itibar kaybına sebebiyet vermektedir (Kıran vd., 2019; Bayar, vd., 2020). Yine öğretmenlerin mesleki saygınlığının düşmesinde eğitimin dönüşen yapısı bağlamında değerlendirildiğinde, neoliberal politikaların etkisiyle metalaşan ve piyasa dinamikleri doğrultusunda yeniden yapılandırılan eğitim sistemi içerisinde öğretmene atfedilen rol; toplumsal değerlerin, ahlaki ilkelerin, etik sorumlulukların ve iyi bir yurttaş ya da birey yetiştirme idealinin ötesinde, büyük ölçüde standartlaştırılmış ölçme araçları ve nicel performans göstergeleriyle tanımlanmaktadır (Karakoyunlu, 2024).

Araştırma bulgularına göre “Geçmişe oranla öğretmenlik meslek statüsünün toplum nezdinde düştüğüne” ilişkin görüşe katılanların oranı % 63,9 olarak gözlenmiştir. Yine bu görüşe katılmayanların oranı % 17,9 kararsızların oranı % 18,1 olarak ölçülmüştür. Toplum, öğretmenlik meslek statüsünün zaman içerisinde düştüğüne ilişkin görüş bildirmiştir. Öğretmenlik mesleğinin statüsünü belirleyen unsurların; çalışma süreleri, ücret düzeyi, mesleğe kabul koşulları, öğretmen ihtiyacı, mesleki yeterlikler ve öğretmenlerin kişisel hakları gibi boyutlar çerçevesinde zaman içinde dönüşüme uğradığı görülmektedir. Bu dönüşüm sürecinin hız kazanmasında ise toplumsal yapıdaki değişimler, teknolojik gelişmeler, ekonomik koşullar ve kültürel dinamikler belirleyici rol oynamaktadır. Öğretmenlik mesleğinin statüsünün zayıflamasında; öğretmen maaşlarının ekonomik koşullara kıyasla yetersiz kalması, öğretmen adaylarının sayısındaki aşırı artış, öğretmen yetiştiren fakültelerde nitelik ve seçicilik açısından yeterli ölçütlerin bulunmaması, alan dışından pedagojik formasyon yoluyla öğretmenliğe geçişlerin yaygınlaşması ve öğrenci velileri tarafından öğretmenlere yönelik şiddet vakalarının artması gibi çok boyutlu etkenler belirleyici rol oynamaktadır (Ünsal, 2018). Cumhuriyet tarihi boyunca öğretmenlik mesleği, toplumsal bilgi birikiminin ve temel değerlerin aktarılmasında merkezi bir rol üstlenmiştir. Ancak günümüzde bu mesleğin, özellikle gelir düzeyi ve çalışma koşulları açısından belirgin bir gerileme yaşadığı görülmektedir. Özellikle öğretmenlerin ek iş yapmasının öğretmenlik meslek statüsünün düşürdüğüne dönük araştırma verilerine yansımaktadır. Eğitim-İş Sendikasının Kasım 2025 tarihli bültenine göre, öğretmenlerin dörtte biri geçimini sürdürebilmek amacıyla ek iş yapmakta; ek iş yapan öğretmenlerin ise onda biri, mesleki alanı dışında bir işte çalışmaktadır (Eğitim-İş 2025, s. 8). Öğretmenlik meslek statüsünün düşüşünde etkili olan bir diğer önemli faktör, atanamayan öğretmen sayısının fazlalığıdır. Araştırma bulgularına göre yurttaşların % 64,6’sı, atanamayan

öğretmen sayısındaki artışın öğretmenlik mesleğini olumsuz yönde etkilediğini ifade etmiştir. Genel kabul gördüğü üzere ülkemiz, 170 yılı aşkın bir öğretmen yetiştirme birikimine sahip olmasına karşın, eğitim sisteminin tutarlı ve bütüncül bir felsefi temele dayanmaması; zaman içinde siyasal müdahalelerin eğitim politikaları üzerindeki belirleyici rolü ve popülist yaklaşımların etkisi nedeniyle öğretmen yetiştirme süreçleri olumsuz yönde etkilenmiştir. Bu durum, öğretmen yetiştirme uygulamalarının nitelik ile nicelik arasında bir denge kuramayan bir yapıya sıkışmasına yol açmıştır (Şanal, 2020). Yine 2005 yılında öğretmenlik mezunu yaklaşık 173 bin aday, öğretmen olarak atanabilmek amacıyla KPSS'ye katılmıştır. 2022 yılına gelindiğinde ise bu sayı 420 bine yükselmiştir. Ayrıca 55 bin aday, sınava başvuruda bulunmasına rağmen sınava katılım sağlamamıştır. Sınava katılmayanlar ve başvuru yapmayan adaylar da dikkate alındığında, günümüzde atanmayı bekleyen öğretmen adayı sayısının yaklaşık 700 bin olduğu görülmektedir. Bu durum, hâlihazırda görev yapan öğretmen sayısına neredeyse eşdeğer bir büyüklükte, mezun olup atama bekleyen bir öğretmen kitlesinin varlığına işaret etmektedir (Ayrıl, 2023). Dolayısıyla öğretmen yetiştirme ve öğretmen alımına ilişkin kriterlerin sürekli değişmesi, bunun yanı sıra öğretmenlik mesleğine kaynaklık eden programların sayısının artırılması, atanamayan öğretmen sayısının katlanarak artmasına yol açmış; bu durum ise öğretmenlik mesleğinin statüsünün düşmesine neden olmuştur. Bu durum, öğretmenliğin toplumsal algısına da yansımış; mesleklerin itibar ve tercih edilebilirlik sıralamasında öğretmenlik 2015 yılında 4. sırada yer alırken, 2020 yılında on basamak gerileyerek 14. sıraya düşmüştür. Elde edilen bulgular, literatürde yer alan çok sayıda araştırmacının sonuçlarıyla paralellik göstermektedir. Genel olarak değerlendirildiğinde, öğretmenlik mesleğinin zaman içerisinde statü kaybına uğradığı, saygınlık ve toplumsal itibar açısından belirgin bir aşınma yaşadığı söylenebilir (Sunar, 2020). Öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsünü olumsuz etkileyen unsurlardan biri, öğretmenlerin farklı istihdam biçimleri altında görev yapmasıdır. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde öğretmenler; ücretli, sözleşmeli, uzman öğretmen ve başöğretmen gibi çeşitli statülerde istihdam edilmektedir. Bu durum, toplumda öğretmenlik mesleğine atfedilen değerin öğretmenin kadrolu ya da kadrosuz olma durumuna göre farklılaşmasına yol açmaktadır. Nitekim kadrolu öğretmenlere yönelik daha olumlu bir algı söz konusu iken, geçici ya da güvencesiz statülerde çalışan öğretmenlere karşı daha olumsuz tutumların sergilendiği görülmektedir. Aynı eğitim kurumunda farklı statüde görev yapan öğretmenlerin benzer görevleri yerine getirmelerine rağmen özlük hakları ve mali haklar bakımından farklılık göstermesi, hem iş yerinde iş barışının olumsuz etkilenmesine yol açmakta hem de velilerin kadrolu öğretmenleri tercih etmesine neden olmaktadır. Bu durum, kadrosuz öğretmenlerin ise geçici veya profesyonel öğretmen kategorileri kapsamında değerlendirilmemesine zemin hazırlamaktadır (Keskin, 2012, s. 196-198). Veliler ve öğrenciler, ücretli öğretmenlik uygulamalarının olumsuz etkilerine maruz kalmakta olup, bu durumun geçici statülerinden kaynaklandığı görülmektedir. Söz konusu durum, velilerin baskı oluşturmaya yol açmakta ve okul iklimi üzerinde olumsuz etkiler yaratmaktadır (Doğan vd. 2013).

Araştırma bulguları, öğrenciler ve velilerin öğretmene yönelik algısında geçmişe kıyasla belirgin bir değişim olduğunu göstermektedir. Öğrencilerin % 76,5'i, öğretmene daha az önem verdiklerini ifade ederken; veliler arasında bu oran % 55 olarak ölçülmüştür. Bu sonuçlar, özellikle öğrencilerin öğretmene olan saygısındaki azalmayı daha güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır. Toplumsal bakış açısı da öğretmenlik mesleğinin algılanış biçimini etkilemektedir. Karakoyunlu'nun yapmış olduğu araştırmaya göre; öğretmene koşulsuz bir şekilde bağlı olan ve hesap vermek zorunda olmayan öğrenciler, otorite ve mesleki prestij açısından ideal bir durum olarak algılanmaktadır. Ancak, katılımcıların ifadelerine göre "şehzade çocukları" döneminde ebeveynler, öğretmene sadece teslim olmakla kalmayıp, öğretmenin üzerinde bir güç veya hizmet beklentisi geliştirmişlerdir. Otoritenin çocukta olduğu vurgusunu yapan katılımcılar, çocuk merkezli yaklaşıma sahip ebeveynlerin öğretmeni bir bakıcı gibi gördüğünü belirtmişlerdir (Karakoyunlu, 2024). Bu bağlamda, özellikle ilköğretim ve okul öncesi eğitim düzeyinde öğretmenin bakıcı rolüyle özdeşleştirilmesi, mesleki itibarın zayıflamasına yol açan önemli bir faktör olarak ortaya

çıkılmaktadır. Önceki dönemlerde öğretmen, ailevi ve rehberlik rolünü üstlenen, “eti senin kemiği benim” veya “hem anne hem baba” gibi ifadelerle nitelendirilen bir figür olarak kabul görüyordu. Günümüzde ise öğretmen daha çok “çocuk bakıcısı” veya “sınavlara hazırlayan teknisyen” olarak algılanmakta, mesleğin toplumsal prestiji ve otoritesi görece azalmaktadır. Sınav odaklı eğitim yaklaşımı, öğrenciler ve veliler üzerinde yoğun bir sınav kaygısı oluşturmakta ve bu durum dolaylı olarak öğretmenlere yansımaktadır. Öğretmenler, öğrencilerin başarısızlık yaşama olasılığı ve beklentiler karşısında kendi mesleki performanslarıyla ilgili kaygı geliştirmekte, bu durum da onların stresli ve gerilimli bir çalışma ortamında görev yapmalarına neden olmaktadır (Çetin & Ünsal, 2019). Bu değişimin, yalnızca öğretmenlik mesleğine özgü olmadığı; sağlık gibi diğer kamu hizmetlerinde de iş görenlerin saygı ve güven kaybına uğradığı gözlemlenmektedir. Yaygın şikâyetler, asılsız iddialar ve zaman zaman şiddet olayları, mesleklerin toplumsal itibarındaki düşüşü destekler niteliktedir. Elbette mesleki hatalar ve etik ihlaller de bu süreçte katkıda bulunabilir; ancak genel olarak, bu durum mesleklerin toplumsal algısındaki dönüşümle doğrudan ilişkilidir.

Öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığının azalmasında etkili olan değer temelli faktörlerden biri, bilgiye erişimin okul ve öğretmenle sınırlı olmaktan çıkmasıdır. Günümüzde öğrenme ve öğretme süreçleri, dijital teknolojilerin gelişmesiyle birlikte farklı platformlar üzerinden de yürütülmektedir. Bu durum, öğretmenin bilgi aktaran tek otorite olma konumunun sorgulanmasına yol açmaktadır. Her ne kadar katılımcıların % 53,4’ü internet ve çeşitli dijital platformlar aracılığıyla bilgiye ulaşılmasının öğretmenlik mesleğini önemsizleştirmedikçe ifade etse de, bu bulgu öğretmenlik mesleğinin algılanan toplumsal değerindeki değişimi bütünüyle açıklamakta yetersiz kalmaktadır. Dolayısıyla, alternatif bilgi kaynaklarının yaygınlaşmasının öğretmenlik mesleğinin saygınlığı üzerinde dolaylı ve karmaşık bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Toplumsal ideallerin ve ahlaki değerlerin öneminin azalmasına paralel olarak, öğretmenlerden bu yönde beklenen işlevlerin de zayıfladığı görülmektedir. Bu durum, YouTube gibi dijital platformlarda sunulan çevrim içi eğitim ve öğretim simülasyonlarının yaygınlaşmasının öğretmenlik mesleğinin toplumsal itibarını olumsuz etkilediğine yönelik söylemleri anlaşılır kılmaktadır. Öğretmenin rolünün, değer aktarımı ve rol model olma işlevlerinden ziyade sınavlara hazırlık süreciyle sınırlandırıldığı bir toplumsal algı içerisinde, bu görevin dijital eğitim kanalları aracılığıyla da etkili biçimde yerine getirilebileceği düşüncesi güçlenmektedir. Üstelik söz konusu platformların esneklik, tekrar edilebilirlik ve etkileşim gibi olanaklar sunması, bu algının yaygınlaşmasına katkı sağlamaktadır. Sonuç olarak, öğretmenlerin geleneksel olarak üstlendikleri rol alanı, kitle iletişim araçlarının alternatif ve güçlü bilgi kaynakları hâline gelmesiyle birlikte giderek daralmaktadır (Karakoyunlu 2024). Toplumsal yapıda yaşanan dönüşümlerle birlikte diplomalı işsizliğin artması; eğitim-öğretim sürecinin sertifika, diploma ve çoktan seçmeli sınavlar gibi nicel ölçütler üzerinden kurgulanması, öğretmenlik mesleğinin toplumsal değerini ve saygınlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu durum, I. Illich’in *Okulsuz Toplum* adlı eserinde ileri sürdüğü argümanlarla örtüşmektedir. Modern/okullu toplum yapısı; devlet tarafından kurumsallaştırılmış ölçme-değerlendirme ve diploma mekanizmalarına, bununla birlikte piyasa ekonomisinin ve tüketim odaklı dinamiklerin belirleyiciliğine dayanmaktadır. Bu yapı, toplumsal gelişimin adil ve dengeli biçimde gerçekleşmesini engelleyerek yapısal eşitsizlikleri yeniden üretmekte; aynı zamanda bireyleri standartlaştırılmış başarı ölçütlerine tâbi kılarak özgün düşünme ve yaratıcı potansiyelin ortaya çıkışını sınırlandırmaktadır (Illich, 2021, s.7-31). Dolayısıyla modern eğitim sisteminin ileri sürdüğü illüzyonların gerçek hayatta bir karşılığı olmadığı için eğitim sürecinin paydaşlarına olan güven ve saygınlık azalmaktadır.

Sonuç olarak şunları söyleyebiliriz. Genel kabul gören yaklaşıma göre toplumumuz, öğretmenlik mesleğine tarihsel, kültürel ve dinsel kodlar çerçevesinde büyük değer atfetmektedir. Bu değer verme biçiminin temelinde, öğretmenlik mesleğinin peygamberlik makamıyla ilişkilendirilmesi ve Hz. Muhammed’in Müslümanların ilk öğretmeni olarak kabul edilmesi bulunmaktadır. Ayrıca, Cumhuriyet döneminde öğretmenlere, cumhuriyet fikrine uygun yurttaşlar

yetiştirme görevinin verildiği görülmektedir. Dolayısıyla bu toplum, çocuklarını ‘hem anne hem baba’ gibi görüp ‘eti senin kemiği benim’ düşüncesiyle öğretmenlere teslim eder. Toplumsal yapının değişimiyle birlikte, genel olarak mesleklerin; özellikle de öğretmenin saygınlığının azaldığını araştırma bulguları göstermektedir. Özellikle küreselleşmeye dayalı olarak gerçekleşen değişimler ister istemez meslekleri olumsuz etkilemiştir. Olumsuz etkilenen mesleklerin başında öğretmenlik mesleği gelmektedir. Öğretmenlik mesleğinin toplumdaki saygınlığı/itibarı zaman içerisinde gerilediğini, bu gerilemeye neden olan faktörleri şu şekil sıralayabiliriz. Öğretmenlik mesleğinin toplumdaki saygınlığı açısından; veli ve öğrencilerin öğretmene yönelik olumsuz tutumları, medyada yer alan taciz, cinsel istismar ve şiddet içerikli haberler ile siyasetçi ve bürokratların mesleğe ilişkin açıklamaları nedeniyle zarar görmektedir. Ayrıca “tatilleri çok, yattığı yerden para alıyorlar” veya “hiç olmazsa öğretmen olursun” gibi ifadeler, öğretmenlik mesleğinin toplum nezdindeki itibarını olumsuz yönde etkilemektedir. Öğretmenlik mesleğinin statüsü açısından değerlendirildiğinde; mesleğe giriş koşullarının sık sık değiştirilmesi, mülakat uygulamalarının yaygınlaşması, atanamayan yüz binlerce öğretmen adayının bulunması ve farklı statülerde çalışan öğretmenlerin ekonomik ve özlük haklarının değişkenlik göstermesi, mesleğin statüsünün zedelenmesine yol açmaktadır. Yine toplumsal değişime paralel olarak öğretmenin tek bilgi kaynağı olarak görülmemesi, özellikle teknolojinin gelişimiyle birlikte internet, yapay zeka, metaverse ve YouTube gibi platformların eğitim-öğretim sürecinin önemli bir bileşeni hâline gelmesiyle birlikte öğretmenlik mesleğinin toplumsal saygınlığı azaldığı söylenebilir.

Tüm bulgular birlikte değerlendirildiğinde, öğretmenlik mesleğinin saygınlığının artırılmasına yönelik aşağıdaki öneriler sunulabilir:

1. **Öğretmenlerin haklarının güçlendirilmesi:** Öğretmenlik mesleğinin saygınlığının artırılabilmesi için öğretmenlerin ekonomik, sosyal, demokratik ve özlük haklarının geliştirilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda maaş politikalarının iyileştirilmesi, çalışma koşullarının düzenlenmesi ve mesleki katılım mekanizmalarının güçlendirilmesi önerilmektedir.
2. **Farklı statüde çalıştırılan öğretmenlik uygulamalarının sonlandırılması:** Mesleğin itibarı ve kalıcılığının sağlanabilmesi amacıyla ücretli öğretmenlik uygulamalarına son verilmesi, kadrolu ve güvenceli istihdam modellerinin yaygınlaştırılması tavsiye edilmektedir.
3. **Mesleğe giriş koşullarında istikrar sağlanması:** Mesleğe giriş koşullarının sık değişmemesi ve uzun vadeli politikaların geliştirilmesi, öğretmenlik mesleğine güvenin artırılması ve mesleki planlamanın sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından önemlidir.
4. **Öğretmenliğin kamusal niteliğinin korunması:** Öğretmenlik mesleğinin piyasa koşullarına teslim edilmemesi ve kamusal niteliklerinin ön plana çıkarılması, eğitim hizmetlerinin niteliğinin korunması açısından gereklidir. Bu doğrultuda kamusal odaklı politika ve uygulamaların geliştirilmesi önerilmektedir.
5. **Atanamayan öğretmen sayısı ve pedagojik formasyon uygulamalarının düzenlenmesi:** Mesleğin saygınlığının sürdürülebilirliği için atanamayan öğretmen sayısının artırılmaması ve pedagojik formasyon uygulamalarının ihtiyaca uygun şekilde planlanması önem taşımaktadır. Her üniversite mezununa pedagojik formasyon verilmesi yerine, meslek gereklilikleri ve istihdam koşulları dikkate alınarak sınırlı uygulamalar önerilmektedir.
6. **Veli ve öğrencilerin öğretmene yönelik tutumlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmaların artırılması:** Bu kapsamda, öğretmenlik mesleğinin saygınlığı ve eğitim-öğretim sürecindeki liderlik rolü konusunda farkındalık oluşturacak bilgilendirme programları düzenlenmelidir. Öğrenciler ve veliler, eğitim sürecinin etkin bir şekilde yürütülmesinde öğretmenin merkezi konumunun önemine ilişkin bilinçlendirilmelidir. Ayrıca, öğretmenlerin itibarını zedeleyen asılsız şikayetlerin önlenmesine yönelik mekanizmalar geliştirilerek, şikayet süreçlerinde adil ve şeffaf bir değerlendirme sistemi oluşturulmalıdır.

7. Eğitim-öğretim sürecinde teknoloji kullanımına yönelik farkındalığın oluşturulması: Teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte eğitimde kullanılan platformlar ve dijital araçlar giderek yaygınlaşmaktadır. Bu süreçte teknolojinin öğretmenin yerine geçecek bir alternatif olarak görülmemesi; aksine okul ve öğretmenleri destekleyici, tamamlayıcı bir araç olarak kullanılmasına yönelik farkındalık oluşturulmalıdır.

References

- Akalın, Ş. H., Toparlı, R., Gözaydın, N., Zülfiyar, H., Argunşah, M., Demir, N., Tezcan, A. B. ve Gültekin, B. (2005). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Akyüz, Y. (2012). *Türkiye’de öğretmenlerin toplumsal değişimdeki etkileri*. Pegem Akademi.
- Atalay, A. Ç. (2013). Mesleklerin ismini değiştirmek imajlarını değiştirmek için yeterli mi? (Sekreterlik mesleği örneği). *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (Büro Yönetimi Özel Sayısı 1), 223–234.
- Aypay, A., Cemaloğlu, N., Sarpkaya, R., Tomul, E., Baştürk, R., Ellez, M. A., Şahin, B., Yolcu, H., Karakaya, İ. ve Turgut, Y. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (K. Tanrıöven, Ed.). Anı Yayıncılık.
- Ayral, M. (2023, 14 Mayıs). Atanamayan öğretmenler ve öğretmen yetiştirme düzenimiz. *Cumhuriyet Gazetesi*, Dosya 1, 1–8.
- Bayar, A., Üstün, A. ve Zengin, A. (2020). Öğretmenlik mesleğinin itibarının zaman içerisindeki değişimine yönelik eğitimcilerin görüşleri. *Academic Social Resources Journal*, 5(19), 646–657.
- Bozbayındır, F. (2019). Öğretmenlik mesleğinin statüsünü etkileyen unsurların öğretmen görüşleri temelinde incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(72), 2076–2104.
- Çetin, A. ve Ünsal, S. (2019). Merkezi sınavların öğretmenler üzerinde sosyal psikolojik etkisi ve öğretmenlerin öğretim programı uygulamalarına yansımaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(2), 304–323.
- Doğan, S., Demir, S. B. ve Turan, N. (2013). Ücretli öğretmenlik uygulamasının değerlendirmesi. *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 371–390.
- Eğitim-İş. (2025). *Öğretmenlerin alım gücü, büyüyen geçim sıkıntısı* (Eğitim-İş Bülteni). Eğitim-İş Yayınları.
- Ertürk, E. (2018). Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin dönüşümü. A. Demirci (Çev.), *Türkiye’de eğitimin neoliberal dönüşümü* içinde. Töz Yayınları.
- Erzen, Z. ve Erçaçan, C. (2018). Öğretmen görüşlerine göre öğretmenlerin toplumdaki saygınlığının incelenmesi. *Journal İKSAD*, 4(9), 331–345.
- Güven, U. ve Sezer, B. B. (2020). Velilerin öğretmenler üzerindeki baskılarının öğrenci başarısı üzerine etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(3), 1630–1665. <https://doi.org/10.29299/kefad.853990>
- Illich, I. (2021). *Okulsuz toplum* (K. Öztürk, Çev.; 75. bs.). Şule Yayınları.
- İlhan, S. (2008). Yeni kapitalizm ve meslek olgusunun değişen anlamları üzerine. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (21), 313–328.
- Karabay, E. (2023). Öğretmenlerin meslek statüsüne yönelik algılarının incelenmesi. *International Social Sciences Studies Journal*, 9(117), 9241–9249.
- Karakaş, M. (2003). *Meslekler sosyolojisi açısından Türk polisinin mesleki profili* (Yayın No. 55). Afyon Kocatepe Üniversitesi Yayınları.
- Karakoyunlu, B. (2024). Öğretmenlik mesleğinin itibarı: Fenomenolojik bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 13(3), 1674–1695.

- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Nobel Yayınları.
- Keskin, D. (2012). *Bitmeyen sınavlar yaşanmayan hayatlar: Eğitimde paradigma değişimi*. Dipnot Yayınları.
- Kıran, A. B., Durmuş, E. ve Sucu, N. N. (2019). Öğretmenlik mesleğinin itibar kaybı nedenleri üzerine bir inceleme. *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 8–13.
- Özpolat, A. (2002). *Sosyolojik açıdan öğretmenlik mesleği ve öğretmenlerin toplumdaki yeri (Öğretmen, öğrenci ve veli algılarına göre: Zonguldak örneği)* [Doktora tezi, İstanbul Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Standing, G. (2020). *Prekarya: Yeni tehlikeli sınıf* (E. Bulut, Çev.). İletişim Yayınları.
- Sunar, L. (2020). Türkiye’de mesleki itibar: Dönüşen çalışma hayatı ve mesleklerin sosyal konumu. *Journal of Economy Culture and Society*, (Özel Sayı 1), 29–58. <https://doi.org/10.26650/JECS2020-0053>
- Şanal, M. ve Alaca, E. (2020). Tanzimat’tan günümüze öğretmen yetiştirme. M. Gündüz (Ed.), *Kronolojik ve tematik Türk eğitim tarihi içinde*. İdeal Kültür Yayıncılık.
- TEDMEM. (2014). *Öğretmen gözüyle öğretmenlik mesleği* (Rapor Dizisi 3). Türk Eğitim Derneği Yayınları.
- Türk Eğitim-Sen. (2026, 28 Ocak). *24 Kasım’da öğretmenlerimizin hal-i pür meali*. <https://turkegitimsen.org.tr/24-kasimda-ogretmenlerimizin-hal-i-pur-meali/>
- Türkiye İstatistik Kurumu. (t.y.). *Nüfus ve demografi*. <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=Nufus-ve-Demografi-109>
- Ural, A. ve Kılıç, İ. (2005). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. Detay Yayıncılık.
- Ünsal, S. (2018). Türkiye’de öğretmenlik mesleğinin statüsüne ilişkin bir Pareto analizi. *Sakarya University Journal of Education*, 8(2), 111–130.

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

I declare that this article is an original work and was prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The article has not been published elsewhere and is not currently under review by another journal.

All sources used in the study have been cited in accordance with academic standards. I declare that the study does not contain plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data, and that the research findings have been presented in accordance with the principles of scientific integrity.

Author Contributions

The author single-handedly designed, conducted, and analyzed the study and prepared the report for this article. I have reviewed and approved the final version of the article and agreed to its publication.

Conflict of Interest

I declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author. Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author.

Copyright and Permissions

I confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

I confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR**Araştırma ve Yayın Etiği**

Bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan ederim. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıflanmıştır. Çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipülasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan ederim.

Yazar Katkısı

Çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin raporlama aşamasını tek başına yürütmüştür. Makalenin son hâlini okuyup onayladım ve yayımlanmasını kabul ettim.

Çıkar Çatışması

Bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını beyan ederim.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmıştır. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri tarafımdan dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk bana aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan ederim.

Yazar Onayı

Makalenin son hâlini okudum, onayladım ve yayımlanmasını kabul ettiğimi beyan ederim.